

วารสารศรีล้านช้าง
สารธรรมก้อง
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือน มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๐

ISSN : 2586-8578

**สมเด็จพระสังฆราช
เสด็จ ประทานปริญญาบัตร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปี ๒๕๕๙**

วันอาทิตย์ที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น. สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จฯ ประทานปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มจร) ณ ห้องประชุมอาคารสุชีพ ปุญญานุภาพ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม นับเป็นพระศาสนกิจแรกในการประทานปริญญาบัตรของสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ ในรัชกาลที่ ๑๐

จากปก : สมเด็จพระสังฆราช สเด็จพระ
ประธานปริญาบัตร มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย ประจำปี ๒๕๕๙

วัตถุประสงค์ :

เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร
บทความวิจัย บทความวิชาการ
เกี่ยวกับด้านพระพุทธศาสนา

เจ้าของ :

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย

ที่ปรึกษา :

พระภิกษุธรรมสุธี เจ้าคณะจังหวัดเลย (ธ)
พระครูปริยัติสาทร, ดร. รองอธิการบดี
พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร, ดร.
พระมหาวัฒนา สุรจิตโต
พระครูปริยัติสังจญาณ
รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์
ผศ.ดร.วิชิตพงษ์ ศรีจันทร์

บรรณาธิการ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์ อนนท์จารย์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ :

ดร.รพีพร ธงทอง

ประจำกองบรรณาธิการ :

นางวีรนุช พรหมจักร
นางสาวอัญชลี พรมาปี
ดร.รพีพร ธงทอง
นายสุขชัย วงษ์จันทร์

พิสูจน์อักษร :

นายสุขชัย วงษ์จันทร์
นายประดิษฐ์ ศรีโนนยาง

ข่าว/ภาพ :

นายธนวัฒน์ ชาวโพธิ์

เผยแพร่ :

นายนเรศ ลุนหา
นางสาวอัญชลี พรมาปี

การเงินและพัสดุ :

นางสุธารัตน์ โประณะ
นายวีระศักดิ์ สารักษ์

รูปเล่ม :

นายวัฒนา ศานติกสุข

พิมพ์ที่ :

ร้านเมืองเลยการพิมพ์ อ.เมือง จ.เลย
๐๔๒-๘๑๑๑๑๕, ๐๔๘-๗๑๐๒๒๐๒

๒๒ ปี ศรีล้านช้าง

ครบรอบ ๒๒ ปี ศรีล้านช้าง
ได้สรรค์สร้าง สืบสาน การศึกษา
ได้สร้างศิษย์ เป็นคนดี มีวิชา
มีปัญญา ค้ำครองตน ไม่จนใจ

มจร.ศรีล้านช้าง ช่วยสร้างฝัน
ผ่านคืนวัน ที่ผันแปร แม่หัวน้ไหล
ผ่านเดือนปี ที่เห็บหนาว มายาวไกล
สู่เส้นชัย ถึงฝั่งฝัน อังดงาม

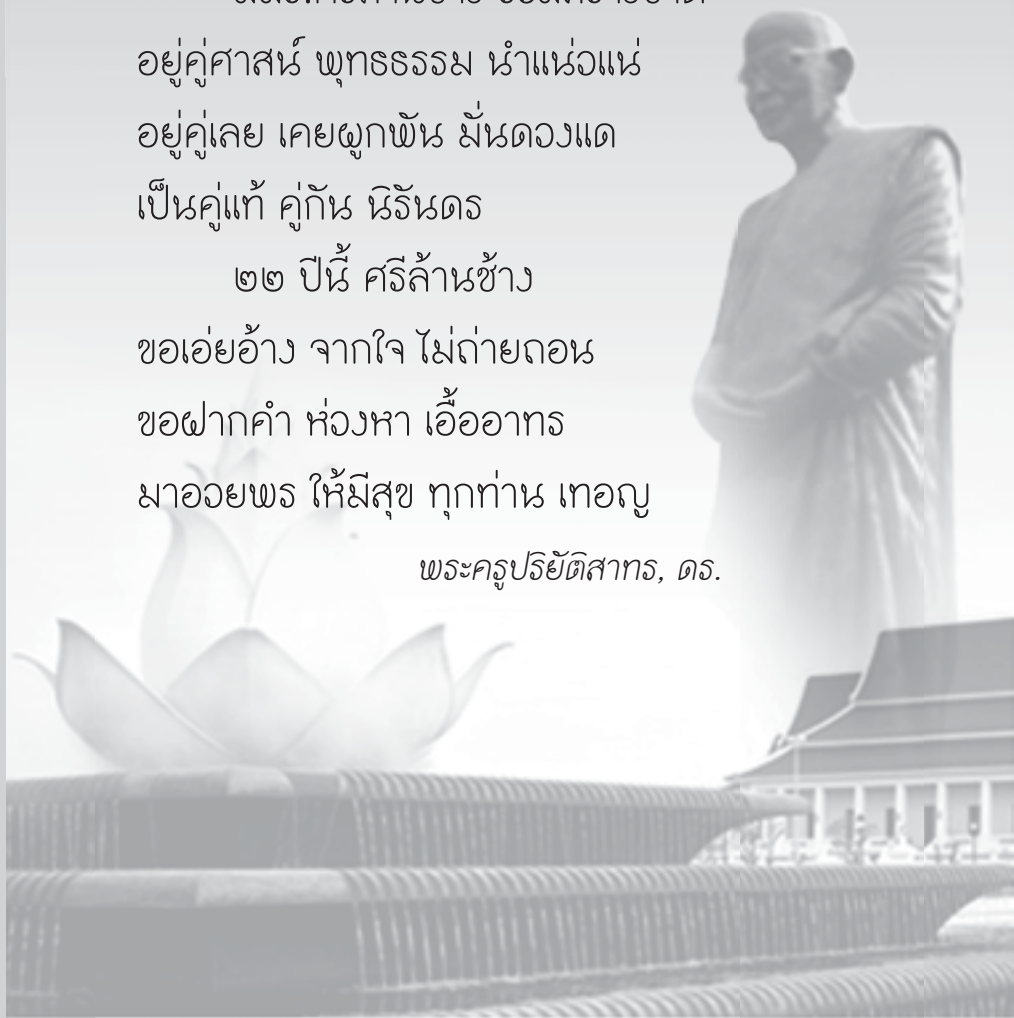
มจร.ศรีล้านช้าง ก้าวอย่างต่อเนื่อง
ไม่ย่อท้อ แม้ลำบาก จากขากหนาม
ไม่มีวัน ลดเลิกละ พยายาม

ขอเดินตาม ความฝัน ไม่ผันแปร

มจร.ศรีล้านช้าง ร่วมสร้างชาติ
อยู่คู่ศาสนา พุทธธรรม นำแนวแน่
อยู่คู่เลย เคยผูกพัน มั่นดวงแด
เป็นคู่แท้ คู่กัน นิรันดร

๒๒ ปีนี้ ศรีล้านช้าง
ขอเอ่ยอ้าง จากใจ ไม่ถ่างถอน
ขอฝากคำ ห่วงหา เอื้ออาทร
มาอวยพร ให้มีสุข ทุกท่าน เทอญ

พระครูปริยัติสาทร, ดร.

สารจากรองอธิการบดี พระครูปริยัติสาร, ดร.

วารสาร “ศรีล้านช้าง สารธรรมก้อ” ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย เป็นสื่อกลางระหว่างบุคลากรของมหาวิทยาลัยกับนักศึกษา อีกทั้งเป็นช่องทางในการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ทั้งในด้านการผลิตนักศึกษาหรือการจัดการศึกษา การบริการวิชาการแก่สังคมหรือส่วนรวม การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นข่าวคราวความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานในแต่ละด้านว่าเป็นอย่างไร ถือได้ว่าเป็นการประชาสัมพันธ์วิทยาเขตศรีล้านช้างอีกช่องทางหนึ่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรของมหาวิทยาลัย แก่นักศึกษาและผู้มาติดต่อประสานงานกับวิทยาเขต จะได้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของวิทยาเขตศรีล้านช้างดียิ่งขึ้น

ในนามของผู้บริหาร ขอชื่นชมและเป็นกำลังใจให้แก่กองบรรณาธิการ วารสาร “ศรีล้านช้าง สารธรรมก้อ” ที่ได้ตั้งใจทุ่มเท กำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ในการจัดทำเพื่อให้วารสารมีคุณภาพ รวมทั้งจะเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

พระครูปริยัติสาร, ดร.

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บทบรรณาธิการ Editorials

ปราชญ์ท่านกล่าวไว้ว่า

“

ความรู้คู่กับความดี

ความรู้ก็ไม่มี ความดีก็ไม่ได้ทำ ระบายที่สุด

หากความรู้ก็มี ความดีก็ทำ ลาเลิศที่สุด

”

ในส่วนของมหาวิทยาลัยก็เช่นกันหากจะดูการพัฒนาการก็ต้องดูบุคลากรภายในองค์กร เราจะมองเห็นทันทีว่า คนภายในเป็นเช่นใด ภายในมหาวิทยาลัยมีแต่ นักการศึกษา สามารถถ่ายทอดวิชาการต่างๆ ได้ดี หากเราจะมองอีกมุมหนึ่ง ที่อยู่กับความรู้อีกคือความดี เราก็มองเห็นพัฒนาการแห่งความดีเช่นกัน ที่เคียงคู่อยู่กับความรู้ มีหลายสถาบันที่สอนให้คนเป็นคนดี แต่มีน้อยสถาบันการศึกษาที่สอนให้คนเป็นคนดี ดังเช่นพระบรมราชาโฆวาทของ ร.๙ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๐๔ ที่ว่า

“การดำเนินชีวิตโดยใช้วิชาการอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ จะต้องอาศัยความรู้รอบตัวและหลักศีลธรรมประกอบด้วย ผู้ที่มีความรู้ดี แต่ขาดความยังคิด นำความรู้ไปใช้ในทางมิชอบก็เท่ากับเป็นบุคคลที่เป็นภัยแก่สังคมของมนุษย์”

วารสารศรีล้านช้าง สารธรรมก้อ ฉบับนี้เป็นฉบับปฐมฤกษ์ของวิทยาเขตศรีล้านช้าง ของปีงบประมาณ ๒๕๖๐ เพื่อนำเสนอทั้งความรู้และบอกความดี รวมทั้งกิจกรรมผลงานดีๆ ของวิทยาเขตในรอบหกเดือนเป็นการแจ้งข่าวสารต่างๆ ต่อสาธารณชนและนำเสนอแนวคิดดีๆ ของบุคลากรให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสังคมตามโครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการธรรมทางสื่อ

ในโอกาสนี้ขอขอบคุณคณะดำเนินงานจัดทำทุกท่านที่ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจนทำให้วารสารฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ขอให้ผู้อ่านโปรดติดตามฉบับต่อไป.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์

“เมื่อถึงเวลาควรกล้าก็ต้องกล้า”	๕
: ผศ.ดร.สุขพัฒน์ อนนนท์จารย์	
พระพุทธศาสนากับการศึกษา: เพื่ออนาคตประเทศไทย	๗
: ดร.จักรกฤษณ์ โปดาพล	
“แนวทางพระพุทธศาสนาสู่การพัฒนาตนอย่างยั่งยืน”	๑๒
: นายธนวรรธน์ ศรีศุณย์	
“ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นในเขตจังหวัดเลย”	๑๕
: สมพงษ์ ศรีสนิท	
“หลักธรรมาภิบาล”	๒๐
: ยงยุทธ เทพวันดี	
“การเสริมสร้างประชาธิปไตยด้วยหลักพุทธธรรม”	๒๒
: วิระยา พิมพ์พันธ์	
เกลือ...ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อความยุติธรรม	๒๖
: ดร.รพีพร ธงทอง	
“กฎหมายว่าด้วยคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ของประเทศไทย”	๒๘
: วินัย ฉวีแปลง	
การพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน :	๒๙
ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ	
: ไทยปัก เลี้ยงธนารักษ์	
ประมวลภาพกิจกรรม	๓๖

“เมื่อถึงเวลาควรกล้า ...ก็ต้องกล้า”

ปราชญ์ท่านกล่าวไว้ว่า

“

ถึงคราวจะได้เป็นใหญ่ แต่กลับ
“ปวดท้องซี” คำพูดดังกล่าวนี้ พวกเราได้ยินบ่อยมาก
จากประสบการณ์ชีวิต บางครั้งถึงเวลาที่จะได้
กลับมีเหตุจะต้องไม่ได้ หรือมีเหตุเป็นไป พระท่านบอกว่า
“คนมีกรรม” หรือกล้าทำในสิ่งที่ไม่ควรจะกล้า
หากมองตามคติความเชื่อทางพุทธปรัชญา
มองได้ว่า พื้นฐานการเป็นเหตุเป็นผล
มาจากผลกรรมที่จัดสรรไว้ให้แล้ว”

”

เรื่องที่จะนำมาเป็นต้นแบบของคนต้นแบบ เพื่อ
เป็นผู้สมบูรณ์แบบที่ควรเอาอย่าง ถูกเปิดเผยขึ้น ประมาณ
ก่อนปี พ.ศ.๒๑ โดยพระพุทธเจ้า เป็นพระองค์แรกที่ได้นำ
แบบอย่างมากล่าว คราวที่ท่านพักอยู่ศูนย์กลางการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา ณ วัดเชตวันมหาวิหาร เขตเมืองสาวัตถี
ประเทศอินเดียในปัจจุบัน เวลาเย็นวันหนึ่ง มีผู้รับฟังเป็น
สักขีพยานเรื่องดังกล่าว ก็คือพระภิกษุสงฆ์สามเณรในวัด
สาเหตุที่หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาเล่าก็เพราะว่า

“ในกาลครั้งนั้นได้มีพระรูปหนึ่ง ท่านเป็นพระไม่กล้า
ทำความดี ละเลยหน้าที่ความเป็นพระ ไม่ทำเพ็ญสมณธรรม

คิดอยากจะกลับไปเป็นคฤหัสถ์ อยู่มาวันหนึ่งพระพุทธเจ้า
เสด็จไปโรงธรรมสภา ได้ทราบเรื่องราวของพฤติกรรมของ
พระรูปนี้ จึงได้เรียกมาสอบถามข้อเท็จจริง ท่านก็ตอบ
ยอมรับว่าเป็นความจริง พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุ
เธอบวชในศาสนาอันเป็นเครื่องนำออกจากทุกข์อย่างนี้
เพราะเหตุไรจึงละความเพียรเสีย โบราณบัณฑิตทั้งหลาย
ย่อมไม่สละความเพียร แม้ในฐานะไม่เป็นเครื่องนำออกจาก
ทุกข์”

เรื่องเล่าของคนต้นแบบ

กาลที่ล่วงมาแล้วนานแสนนาน มีเมืองใหญ่แห่งหนึ่ง
ชื่อว่า พาราณสี มีเจ้าผู้ปกครองเมืองชื่อว่า พระเจ้าพรหมทัต
ในสมัยนั้นพระพุทธเจ้าได้เกิดในตระกูลผู้รักษาป่าไม้
(เจ้าหน้าที่รักษาป่าสงวนแห่งชาติ) แห่งหนึ่ง (เสวยชาติ
เป็นพระโพธิสัตว์ เพื่อสร้างบารมีเป็นพระพุทธเจ้า)
พอเจริญวัยขึ้นเมื่อเป็นหนุ่มมีวุฒิภาวะพอสมควรแล้ว
ก็ได้ปฏิบัติหน้าที่แทนพ่อแม่ มีเพื่อนร่วมงานที่เป็นลูกน้อง
ในการทำงานประมาณ ๕๐๐ กว่าคน เป็นกำลังสำคัญ
ในการปกป้องรักษาป่าไม้และสัตว์ป่าต่างๆ ในเขตพื้นที่
ป่าสงวนของเมืองพาราณสี ท่านดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้า
คนทั้งปวง ในบรรดาคนผู้รักษาป่าสงวนทั้งหลาย ส่วนใหญ่
ก็ตั้งบ้านเรือนอยู่แถวป่าสงวนแห่งนี้ เส้นทางข้ามป่าสงวน
แห่งนี้ก็เป็นเส้นทางข้ามไปยังเขตนอกเมืองหนึ่ง ผู้คน
ทั้งหลายหากจะข้ามเขตไปก็ต้องมาข้ามตรงเส้นทางนี้
เป็นเส้นทางการค้าที่สำคัญของเมืองพาราณสี หน้าที่
ของเจ้าหน้าที่รักษาป่านอกจากรักษาป่าแล้ว ยังให้บริการ
นำพาข้ามเส้นทางไปยังอีกเมืองหนึ่งด้วย เพื่อป้องกัน
การหลงทาง ป้องกันโจรผู้ร้าย และสัตว์ร้าย เป็นการรับจ้าง
คุ้มกันพาผู้มีความต้องการจะข้ามเขตป่านี้

ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง ได้มีลูกชายพ่อค้าใหญ่ชาวเมือง
พาราณสี เดินทางขนสินค้าด้วยเกวียนประมาณ ๕๐๐
เล่มเกวียนเดินทางมาถึงหมู่บ้านที่ผู้รักษาป่าไม้อาศัยอยู่นั้น
และพากันเรียกหัวหน้าผู้รักษาป่าไม้มาสอบถามเส้นทาง
แล้วพูดว่า “ดูก่อนเพื่อนรัก ขอวานเพื่อนพาพวกเราข้าม
ป่าใหญ่แห่งนี้ที...”

พร้อมกับยื่นค่าจ้างเป็นจำนวนหนึ่งประมาณ
๑,๐๐๐ เงิน ให้หัวหน้าผู้รักษาป่าก็ตกปากรับค่าหัวหน้า
ผู้ว่าจ้างว่า “เรายินดีที่พวกท่านไว้วางใจเรามาก เราจะทำ
หน้าที่ให้ดีที่สุด...”

พร้อมกับยื่นมือรับเงินค่าจ้างนั้นจำนวน ๑,๐๐๐ เงินจากมือของลูกชายพ่อค้าด้วยความพอใจ เมื่อรับค่าจ้างอย่างนี้แล้ว โดยหน้าที่และจรรยาบรรณจะต้องสละได้แม้กระทั่งชีวิต เพื่อผู้มาใช้บริการโดยเฉพาะ คும்ครองอย่างสุดชีวิตเพื่อไม่ให้เกิดอันตรายใดๆ ทั้งสิ้น

หลังจากนั้น หัวหน้ารักษาป่าก็ได้เข้าบ้านเพื่อจัดเตรียมสัมภาระในการเดินทาง ได้นำพาพวกพ่อค้าออกเดินทางตั้งแต่วันนั้นเลย เมื่อเดินทางมาพักใหญ่ก็ได้พบเหตุที่ไม่พึงประสงค์ ในระหว่างทางนั้นได้พบกลุ่มกองโจรกลุ่มใหญ่ มีลูกน้องประมาณ ๕๐๐ กว่าคน กำลังชุมนุมอยู่กลางทาง เมื่อได้รับข่าวสารจากสายโจรรายงานว่าจะมีพวกพ่อค้าเดินทางผ่านมา จึงได้ดักรออยู่หลายวัน

ในสถานการณ์นั่นเอง ลูกน้องหัวหน้าผู้รักษาป่าที่เดินทางติดตามมาพร้อมด้วยพ่อค้าทั้งหลาย ได้มองเห็นกลุ่มโจรใหญ่ต่างพากันตกใจ วิ่งหลบอย่างไม่เป็นขบวน บ้างก็วิ่งหนี บ้างก็แอบซ่อนอยู่ตามพุ่มไม้ บ้างก็เข้าแอบอยู่ใต้ท้องถ้ำ บ้างก็พากันนอนราบกับพื้น เมื่อหัวหน้าผู้รักษาป่าไม่เห็นเช่นนั้น ก็ได้เดินออกหน้าขบวนสินค้าไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเหลืออยู่คนเดียวเท่านั้น พร้อมกับเปล่งเสียงสีหนาทวิ่งเข้าประหัดประหาร พวกโจรก็หลบหนีไปเมื่อพวกโจรเห็นเห็นมีผู้กล้าเช่นนั้น ก็ตกใจกลัวเพราะไม่เคยเห็นมาก่อน จึงพากันวิ่งหลบหนีไป พวกพ่อค้าข้ามพ้นทางกันดารโดยปลอดภัย

หลังจากพวกโจรหนีกลับไปแล้ว ฝ่ายลูกชายพ่อค้าให้หมู่เกวียนเดินทางข้ามป่าไปแล้ว และเห็นว่าปลอดภัยแล้ว จึงให้หมู่เกวียนหยุดพักในสถานที่ที่ห่างไกลจากอันตราย ลูกชายพ่อค้าได้กล่าวชมหัวหน้าผู้รักษาป่าไม่ พร้อมกับเลี้ยงขอบคุณกับการให้ความช่วยเหลือในครั้งนี้

วันหนึ่ง หัวหน้าพ่อค้ากับหัวหน้าผู้รักษาป่าไม่ ได้ตื่นขึ้นมารับประทานอาหารเข้าด้วยกัน ได้สนทนากันกับเหตุการณ์ที่ผ่านมา มีช่วงเวลานึง ที่หัวหน้าพ่อค้าได้ถามถึงเวลาที่น่ากลัว แต่ทำไมหัวหน้าผู้รักษาป่าไม่แสดงความกลัวให้เห็น พร้อมกับกล่าวถามขึ้นว่า “ดูก่อนเพื่อนรัก ในช่วงเวลาที่เผชิญหน้ากับพวกโจร ซึ่งเป็นคนที่น่ากลัวถึงปานนั้น ทุกคนจับอาวุธและวิ่งกรูเข้ามาหาท่านเพราะเหตุไรท่านไม่ตกใจกลัวเลย เมื่อท่านเห็นพวกโจรยิงลูกธนูอันแหลมคม ในมือก็ถือดาบอันคมกล้า ที่ขัดแล้วด้วยน้ำมันอย่างดี เมื่อความตายปรากฏเฉพาะหน้าแล้วเหตุไฉนท่านจึงไม่มีความครั่นคร้ามเลย...?”

หัวหน้าผู้ทำหน้าที่อารักขาได้ฟังดังนั้น จึงได้กล่าวบอกหัวหน้าพ่อค้าไปว่า “ในช่วงเวลาที่เราเห็นพวกโจรยิงลูกธนูอันแหลม ในมือถือดาบอันคมกล้าที่ขัดแล้วด้วยน้ำมัน และความตายปรากฏเฉพาะหน้าแล้ว เรากลับมีความยินดีและโสมนัสมากยิ่งขึ้นกว่า อย่างบอกไม่ถูก...!”

หัวหน้าผู้รักษาป่าไม่หยุดพูดพักหนึ่ง แล้วพูดต่ออีกว่า “ในช่วงเวลาที่เราก่อความยินดีและโสมนัสแล้วใจเราก็ไม่กลัวอะไร จิตก็ครอบงำศัตรูทั้งหลายได้ ก็เพราะว่าชีวิตของเราๆ ได้สละมาแต่ก่อนหน้านี้แล้ว เราไม่มีอาลัยในชีวิต บุคคลผู้กล้าหาญพึงกระทำกิจของคนกล้า ในกาลบางคราว..”

หัวหน้าผู้ทำหน้าที่อารักขานั้น ทำให้ลูกชายพ่อค้ารู้ว่า ตนได้ปฏิบัติอย่างคนกล้าหาญแล้ว และเมื่อได้ส่งลูกชายพ่อค้าไปถึงที่หมายแล้ว ก็เดินทางกลับมาบ้านของตนตามเดิม หลังจากนั้นก็ได้ทำบุญมีการให้ทานเป็นต้นไปตามยถากรรม.

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์บอกให้เรารู้ว่านับตั้งแต่นั้นมา เราท่านทั้งหลายรู้ได้อย่างหนึ่งว่า “ในคติความเชื่อของชาวพุทธเรามากพูดเสมอว่า หากคิดจะเป็นผู้นำ คุณสมบัติอย่างหนึ่งที่คุณจะต้องมี คือความกล้าหาญจะต้องมีสิ่งที่จะต้องทำและตัดสินใจ” สถานการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นเราจะรู้ได้เลยว่า ธาตุแท้ของคนนั้นเป็นอย่างไร กล่าวคือ สถานการณ์มันสร้างวีรบุรุษ หรือสถานการณ์ได้บอกคุณว่า เป็นคนขี้ขลาด นั่นเอง.

วาทกรรมต้นแบบ

...“ในช่วงเวลาที่เราเห็นพวกโจรยิงลูกธนูอันแหลม ในมือถือดาบอันคมกล้าที่ขัดแล้วด้วยน้ำมัน เมื่อความตายปรากฏเฉพาะหน้าแล้ว เรากลับมีความยินดีและโสมนัสมากยิ่งขึ้นกว่า ใจเราก็ไม่กลัวอะไร จิตก็ครอบงำศัตรูทั้งหลายได้ ก็เพราะว่า ชีวิตของเราๆ ได้สละมาแต่ก่อนหน้านี้แล้ว เราไม่มีอาลัยในชีวิต บุคคลผู้กล้าหาญพึงกระทำกิจของคนกล้า ในกาลบางคราว..!”...

ที่มาของเรื่อง : พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๗

พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก
ปทุมวรรค ชุโรปชาดก หน้าที่ ๑๒๙-๑๓๐

ข้อที่ ๔๓-๔๔

พระพุทธศาสนากับการศึกษา: เพื่ออนาคตประเทศไทย Buddhism and Education: To Future of Thailand

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการศึกษาประเทศไทย โดยได้ศึกษาจากประวัติศาสตร์การศึกษาของประเทศไทย และแนวทางการนำพระพุทธศาสนามาบูรณาการกับศาสตร์การศึกษาที่ปรากฏให้เห็นในวงการศึกษาของประเทศไทย ที่จะสามารถเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่ และตอบโจทย์การพัฒนาประเทศไทยที่เหมาะสมในแนวทางพระพุทธศาสนา

ผลการศึกษาพบว่า พระพุทธศาสนาได้ถูกนำมาใช้ในวงการศึกษาจากอดีต จนถึงปัจจุบัน ที่เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ สรุปได้ดังนี้ ด้านการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยวัดในพระพุทธศาสนาถูกใช้เป็นศูนย์กลางทางการศึกษามาตั้งแต่สมัยสุโขทัย การใช้วัดเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาได้ถูกนำมาเป็นกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาประเทศด้านปรัชญาการศึกษา โดยปรัชญาการศึกษาอาศัยรากฐานของพระพุทธศาสนา คือแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ด้านหลักการเรียนรู้ในส่วนของการเป็นหลักการเรียนรู้ คือ แนวคิดศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ และโรงเรียนวิถีพุทธ

คำสำคัญ : พระพุทธศาสนากับการศึกษาศึกษาเชิงพุทธ อนาคตการศึกษาไทย

Abstract

This article was aimed to study the role of Buddhism on education in Thailand. The author investigated educational history of Thailand and the concepts of integrating Buddhism into the science of education. They could be a fundamental basis for developing education to keep up with the changes of the modern world.

The result was found that Buddhism had been used in the past to the present to form the basis for the development of the country. It was summarized as follows: Expansion of educational opportunities, Wat in Buddhism has been used as an educational center. In terms of the educational philosophy, The philosophy of education based on Buddhism is the concept of Professor Dr. Saroch Buasri. In terms of learning principles, Professor Sumon Amornvivat's concept was accepted, including ways Buddhist Oriented schools.

Keywords : Buddhism and Education, Buddhist Education, Future of Thai Education

๑. บทนำ

ในประวัติศาสตร์ของประเทศไทยการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่สำคัญๆ ที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ มีเพียง ๒ ครั้ง ครั้งแรกคือเกิดขึ้นในช่วงสมัยรัชกาลที่ ๕ ที่มีการกระจายการศึกษาจากพระราชวังที่มีไว้สำหรับเชื้อพระวงศ์และลูกหลานขุนนางผู้ใหญ่ สู่มหาชนทั่วประเทศ และอีกครั้ง คือการมีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้นเอง

นับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เราจะได้เห็นความคาดหวังของนักการศึกษาว่าคืออนาคตของชาติ คืออนาคตของคนไทยทุกคน หลังจากผ่านไปได้ ๑๐ ปี ความไม่มั่นใจในอนาคตเริ่มมีให้เห็น จึงเกิดการปฏิรูปสอง หรือ การปฏิรูปในทศวรรษที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑) เพื่อปรับปรุงจุดเน้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะปรับจุดเน้นการเรียนรู้ภายใต้กระบวนการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

ช่วงระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ปฏิรูปการศึกษาภายใต้กระบวนการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ อย่างจริงจัง จนถึงเมื่อปี ๒๕๕๕ รัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบาย “ประเทศไทย ๔.๐” ขึ้นมา ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ เพื่อปรับแก้จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ ซึ่งเราสามารถจัดกลุ่มยุคต่างๆ ของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้ดังนี้ “ประเทศไทย ๑.๐” เน้นการเกษตรเป็นหลัก เช่นผลิตและขาย พืชไร่ พืชสวน ฟาร์มต่างๆ เป็นต้น ยุคสอง “ประเทศไทย ๒.๐” เน้นอุตสาหกรรมแต่เป็นอุตสาหกรรมเบา เช่น การผลิตและขายรองเท้า เครื่องหนัง เครื่องดื่ม เครื่องประดับ เครื่องเขียน กระเป๋า เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น และ “ประเทศไทย ๓.๐” เป็นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เช่น การผลิตและขาย ส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ กลั่นน้ำมัน แยกก๊าซธรรมชาติ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น

ภายใต้ต้นนโยบายประเทศไทย ๔.๐ เป็นความมุ่งมั่นในความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่

“Value-based economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น

การศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อนโยบายการพัฒนาประเทศ ภายใต้แนวคิดประเทศไทย ๔.๐ เช่นกัน โดยได้ประกาศนโยบายการศึกษา ๔.๐ ที่เน้นการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองนโยบายพัฒนาประเทศ

สิ่งที่น่าสนใจอยู่ตรงที่ เมื่อกลับไปดูจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ในมาตรา ๖ กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และในมาตรา ๗ กล่าวว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมายความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง” (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๕)

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว ประเทศไทยได้ตั้งแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า “ดี เก่ง มีสุข” หมายถึง ต้องเน้นให้เด็กเป็นคนดี ก่อนที่จะเน้นไปที่คนเก่ง โดยใช้ชุดแนวคิดที่ว่า “คนไม่เก่ง สอนให้เก่งได้ แต่คนไม่ดี ทำให้เป็นคนดียาก” โดยเน้นไปที่การสอนคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนเพื่อให้เป็นนักเรียนที่พึงประสงค์ต่อสังคม และต้องเรียนรู้แบบมีความสุข

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่า สภาพการศึกษาไทยอาจคลาดเคลื่อนไปจากจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของชาติ โดย

จะเห็นได้จากการลดความสำคัญของศาสตร์ด้านสังคมแล้วให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาก็ก้าวข้ามพ้นกรอบความเชื่อของศาสนา โดยหันศรัทธาไปหาวิทยาศาสตร์ หรือเรียกได้ว่า เดินทางเริ่มจาก “นามธรรมไปสู่รูปธรรม” เต็มรูปแบบหรือเรียกอีกอย่างว่าการศึกษาได้หันหลังให้กับพุทธศาสนาแล้ว ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในสังคมตามมามีอีกมากมาย ในสังคมที่ส่งเสริมการแข่งขันอย่างเสรี

ในอดีตที่ผ่านมาของประเทศไทย พระพุทธศาสนาถือได้ว่ามีบทบาทในวงการศึกษามาก มีผู้นำพระพุทธศาสนามาใช้ประโยชน์ในการศึกษาในหลายๆ ทาง ทำให้พระพุทธศาสนากับการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศจากอดีตจนถึงปัจจุบัน การที่จะมองไปยังอนาคตข้างหน้าตามแนวทางการพัฒนาประเทศไทย ๔.๐ เมื่อลองหวนกลับมาในบริบทของพระพุทธศาสนา การศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ และการศึกษา ๔.๐ จะเป็นอย่างไร? พระพุทธศาสนาจะสามารถตอบสนองให้การศึกษที่เหมาะสมกับประเทศไทยได้หรือไม่ อย่างไร? จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ โดยบทความนี้จะกล่าวถึงบทบาทของพระพุทธศาสนาที่มีต่อการศึกษาไทยที่ผ่านมา ก่อนที่การศึกษาไทยจะเดินไปข้างหน้า เพื่อที่จะสามารถกล่าวได้อย่างเต็มปากว่าพระพุทธศาสนายังสามารถตอบโจทย์ประเทศไทยในด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. พระพุทธศาสนากับการศึกษา

จากการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการนำพระพุทธศาสนาใช้ในวงการศึกษาก่อนอดีต จนถึงปัจจุบัน ที่เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ สรุปได้ดังนี้

๒.๑ การขยายโอกาสทางการศึกษา

จริงๆ แล้ววัดในพระพุทธศาสนาถูกใช้เป็นศูนย์กลางทางการศึกษามาตั้งแต่สมัยสุโขทัย และมีบทบาทเรื่อยมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ และในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ การใช้วัดเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาได้ถูกนำมาเป็นกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาประเทศ ภายใต้การดูแลของพระเจ้าแผ่นดินอย่างเธอสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ในการดูแลการศึกษา ด้วยจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาเพื่อรวมชาติ การจัดการศึกษาเพื่อผลิตคนเข้ารับราชการ และการจัดการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ทั่วไปของประเทศ ภายใต้

สถานการณ์ที่มีแรงบีบคั้นประเทศต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากภัยคุกคามจากปัจจัยต่างๆ ประกอบด้วย ปัจจัยภัยคุกคามของจักรวรรดิตะวันตก ปัจจัยการแพร่หลายของแนวคิดแบบตะวันตก ปัจจัยด้านการเลิกทาส ปัจจัยด้านความต้องการกำลังคนเข้ารับราชการ ภายใต้การครองราชย์ของกษัตริย์ที่เรียกได้ว่า ได้รับการศึกษาแบบตะวันตก ทรงเป็นกษัตริย์สมัยใหม่และมีพระราชวิสัยทัศน์จากการเสด็จประพาสต่างๆ ประเทศ (วุฒิชัย มูลศิลป์, ๒๕๕๔: หน้า ๔๘ - ๑๔๔)

๒.๒ ปรัชญาการศึกษา

การสร้างปรัชญาการศึกษา โดยอาศัยรากฐานของพระพุทธศาสนา ที่เด่นชัด คงหนีไม่พ้นแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี โดยเฉพาะคำกล่าวที่เป็นอมตะของท่าน ที่ว่า “ขอให้ผลิต นักศึกษาทุกคน มีความรู้ ประคองนักปราชญ์ และมีความประพฤติ ประคองผู้ทรงศีล” (สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓: หน้า ๓)

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาว่า การศึกษา คือความเจริญงอกงาม โดยเป็นการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนงอกงาม เป็นการงอกงามจากการพัฒนาขั้น ๕ ซึ่งมีอภุศลมูลอยู่ จะได้ลดน้อยถอยไป และได้บรรลุถึงชีวิตที่ร่มเย็นตามควรแก่กรณี

จุดมุ่งหมายของการศึกษาตามแนวพุทธปรัชญา ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรีได้ระบุไว้ ๔ ประการดังนี้ คือ

๑. ความมุ่งหมายเกี่ยวกับตัวผู้เรียนเนื่องจากผู้เรียนมีร่างกายมีความรู้สึกมีความจำ มีลักษณะอื่นๆของจิตใจ และมีความรู้อยู่บ้างแล้วแต่ยังมีความโลภโกรธหลงอยู่ ดังนั้นการศึกษาจะต้องไม่มุ่งพัฒนาโลภ โกรธ หลง ให้ลดลง
๒. ความมุ่งหมายที่เกี่ยวกับสังคม สังคมไทยเป็นสังคมที่ผู้คนเคารพนับถือกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และนิยมการใช้ปัญญาเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ พุทธปรัชญาได้กล่าวถึงเรื่องเหล่านี้เราก็จะเข้าใจสังคมได้ดีขึ้นมีความรัก ความเคารพ และไม่ตกใจไปกับการเปลี่ยนแปลงในสังคม แต่สามารถควบคุมดูแลให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นประโยชน์
๓. ความมุ่งหมายเกี่ยวกับลักษณะของการเรียนรู้ การศึกษาต้องพัฒนาวิธีคิดและการใช้เหตุผลในตัวผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างผู้มีปัญญา และ ๔. ความมุ่งหมาย

เกี่ยวกับความรุ่มเย็นของชีวิตมนุษย์ทุกๆ ไป การศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมและมีศีลธรรม เพื่อให้เกิดความรุ่มเย็นแก่ชีวิตในสังคม

จากทรศนะของ ดร.สาโรช บัวศรี เสนอให้มีการนำพุทธปรัชญามาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ความมุ่งหมายของการศึกษาจึงควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความมีอิสระครอบคลุมทั้งบุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน ซึ่งการศึกษานั้นไม่เพียงแต่สิ้นสุดลงเมื่อออกจากห้องเรียนแล้วเท่านั้นแต่การศึกษาของแต่ละคนนั้นจะต้องดำเนินไปตลอดชีวิต (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๙: หน้า ๔ - ๖)

๒.๓ หลักการเรียนรู้

ในเรื่องการนำพระพุทธศาสนามาใช้ประโยชน์ในการศึกษา ในส่วนของการเป็นหลักการเรียนรู้ จะขอ ยกผลงานท่านศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ ที่ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์ไว้ว่า การเรียนรู้คือ กระบวนการที่ผัสสะทั้ง ๖ ของมนุษย์ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งเร้า เกิดธาตุรู้ (รู้สึก, หมายรู้, รู้คิด, รู้แจ้ง) และมีการกระทำโต้ตอบ ฝึกฝนอบรมตนเองหรือโดยกัลยาณมิตรจนประจักษ์ผล เกิดคุณภาวะ (ความรู้และความดี) สมรรถภาวะ (ความสามารถ) สุขภาวะ (ความผาสุกพอเหมาะพอควร) และอิสรภาวะ (พ้นจากทุกข์และความเป็นทาส)

โดยได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ตามแนวพุทธประกอบด้วย

หลักที่หนึ่ง พระพุทธศาสนามองมนุษย์ ทั้งในฐานะที่เป็นเอกัตบุคคล และในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ซึ่งต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น

หลักที่สอง มนุษย์เป็นเวไนยสัตว์ หรือ เวไนยบุคคล สามารถได้รับการสั่งสอน ฝึกฝนและอบรมบ่มนิสัยได้

หลักที่สาม มนุษย์มีภาวะทางสติปัญญาاماแต่เกิด (สชาติกปัญญา) และแม้ว่ามนุษย์จะมีความแตกต่างกัน ก็จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ (โยคปัญญา)

หลักที่สี่ พระพุทธศาสนาอธิบายหลักการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเกิดขึ้นในวิถีชีวิตทั้งชีวิต มีลักษณะเป็นองค์รวมของรูป (กายภาพ: กาย - วาจา) กับนาม (จิตภาวะ) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ไปตามความเจริญเติบโต (พัฒนาการ) ของชีวิต

หลักที่ห้า การเรียนรู้ของมนุษย์มีแกนหลัก ๓ แกนคือ

๑. การฝึกตนเองเรื่องศีล (Self-training in morality)
๒. การฝึกฝนตนเองเรื่องสมาธิ (Self-training in mentality or concentration)
๓. การฝึกฝนตนเองเรื่องปัญญา (Self-training in wisdom)

หลักที่หก การพัฒนาปัญญา ซึ่งต้องพัฒนาโดยการแสวงหาความรู้ (สุตมยปัญญา) การฝึกฝนค้นคิด (จินตามยปัญญา) และการฝึกฝนตนเอง (ภาวนามยปัญญา) (สุมน อมรวิวัฒน์, ๒๕๔๒: ๘ - ๑๗)

๒.๔ โรงเรียนวิถีพุทธ

โรงเรียนวิถีพุทธคือ โรงเรียนระบบปกติทั่วไป ที่นำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาใช้ หรือประยุกต์ใช้ในการบริหาร และการพัฒนาผู้เรียนโดยรวมของสถานศึกษา เน้นกรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาอย่างบูรณาการ ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้พัฒนาการกิน อยู่ ดู ฟัง ให้เป็น โดยผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรมแสวงปัญญา และ

มีวัฒนธรรมเมตตา เป็นฐานการดำเนินชีวิตโดยมีผู้บริหาร และคณะครูเป็นกัลยาณมิตรแห่งการพัฒนา ภายใต้ปัญญา วัฒนธรรม ๔ ประการ คือ

๑. สัมปยุตสังเสวะ หมายถึง การอยู่ใกล้คนดี ใกล้ ผู้รู้ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ครู อาจารย์ดี มีข้อมูล มีสื่อที่ดี

๒. สัทธัมมัสสวนะ หมายถึง เอาใจใส่ศึกษาโดยมี หลักสูตร การเรียนการสอนที่ดี

๓. โยนิโสมนสิการ หมายถึง มีกระบวนการคิด วิเคราะห์พิจารณาหาเหตุผลที่ดีและถูกวิธี

๔. อัมมานุสุมปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถที่จะ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้ และดำเนินชีวิตได้ถูกต้องตามธรรม

โดยนำไปสู่จุดเน้นของการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถ กิน อยู่ ดู ฟังเป็น คือใช้ปัญญาและเกิดประโยชน์แท้จริง ต่อชีวิต และการจัดดำเนินการของสถานศึกษาจะแสดงถึง การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (ปรโตโฆสะ) ที่เป็นกัลยาณมิตรเอื้อในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ด้วยวิถีวัฒนธรรมแสงปัญญา ทั้งนี้การพัฒนาผู้เรียน ดังกล่าวจัดผ่านระบบไตรสิกขา ที่ผู้เรียนได้ศึกษาปฏิบัติ อบรม ทั้งศีลหรือพฤติกรรมหรือวินัยในการดำเนินชีวิต ที่ตั้งมาสำหรับตนและสังคม สมานธิ หรือด้านการพัฒนา จิตใจที่มีคุณภาพ มีสมรรถภาพ มีจิตใจที่ตั้งมั่นเข้มแข็ง และสงบสุข และปัญญาที่มีความรู้ที่ถูกต้องมีศักยภาพ ในการคิด การแก้ปัญหาที่เหมาะสม (โยนิโสมนสิการ) โดยมีครูและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกัลยาณมิตรสำคัญ ที่รักและปรารถนาดี ที่จะพัฒนาผู้เรียนอย่างดีที่สุด ด้วยความเพียรพยายาม ระบบพัฒนาผู้เรียนด้วยไตรสิกขา (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.), (๒๕๕๗)

บทสรุป

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของประเทศไทย คนไทยจำนวนกว่า ๗๐ ล้านคนมีชาวพุทธมากกว่า ร้อยละ ๙๕ จึงเป็นสิ่งที่ไม่น่าแปลกใจที่วัฒนธรรมพุทธ จะเป็น วัฒนธรรมไทย และจากประวัติศาสตร์ที่ยาวนานของ ประเทศไทยที่พระมหากษัตริย์จะเป็นพุทธมามกะ ดังพระ ราชปณิธานรัชกาลที่ ๑ ว่า “ตั้งใจจะอุปถัมภ์กษัตริย์ พระพุทธศาสนา จะป้องกันขอบขัณฑสีมา รักษาประชาชน และมนตรี”

การพัฒนาประเทศ สิ่งสำคัญคือ การศึกษา และ การศึกษา โดยใช้แนวคิดของพระพุทธศาสนา จึงเป็นฐาน พัฒนาประเทศที่เหมาะสมสำหรับประเทศที่เรียกได้ว่า พุทธภูมิ และที่สำคัญหลักพระพุทธศาสนาไม่ได้ล้ำสมัย เลย ยังสามารถบูรณาการใช้ได้กับศาสตร์ต่างๆ ดังคำที่ว่า “อกาลโก” ที่หมายถึง “ไม่จำกัดกาล” หรือ เรียกได้ว่า สามารถใช้ได้ตลอดเวลาตนเอง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๕). พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕. แหล่งสืบค้นออนไลน์ http://www.moe.go.th/moe/nipa/ed_law/p.r.g.edu๑.pdf. สืบค้นเมื่อ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.
- วุฒิชัย มูลศิลป์. (๒๕๕๔). สมเด็จพระปิยมหาราช กับการปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ พิมพ์คำ.สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (๒๕๕๓). รำลึกคุณูปการ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- สุนน อมรวินวัฒน์. (๒๕๕๒). การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนว พุทธศาสนา ทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.). (๒๕๕๗). แนวทางดำเนินการ ๒๙ ประการสู่ความ เป็นโรงเรียนวิถีพุทธ. แหล่งสืบค้น [ออนไลน์]. เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้จาก : www.vitheeabuddha.com. สืบค้นเมื่อ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (๒๕๕๔). การศึกษาและ จริยธรรมศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการ จัดสร้างอนุสาวรีย์ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี และงาน ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

“แนวทางพระพุทธศาสนาสู่การพัฒนาตนอย่างยั่งยืน”

บทนำ

สิ่งที่มนุษย์พึงรักษาเพื่อเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เจริญรุ่งเรืองไปพร้อมกับความสุขสงบในการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน คือศีล ๕ ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า นิจศีล คือศีลที่ควรรักษาเป็นนิจเป็นประจำ เรียกว่า อคาริยวินัย คือ ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกหัดกาย และวาจาของผู้ครองเรือน ประกอบด้วย ข้อ ๑ ปาณาติปาตา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ข้อ ๒ อทินนาทานา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการลักทรัพย์ ข้อ ๓ กามสมุจฉณาจารา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการประพฤตินิคมินกาม ข้อ ๔ มุสาวาทา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการพูดเท็จ ข้อ ๕ สุราเมรยมชชพมาทภูฐานา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เมื่อมนุษย์เราถือพร้อมทั้งศีล ๕ ข้อนี้ได้สำเร็จแล้ว การที่จะพัฒนาตนเองให้เจริญรุ่งเรืองไปข้างหน้าย่อมกระทำได้ดีทั้งทางกายทำตนให้ถึงพร้อมทั้งความดี ความซื่อสัตย์ ทางวาจา ก่อนพูด เปลี่ยนวาจาอะไรออกไปให้มีสติ คิดใคร่ครวญไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนพูดเสมอ พัฒนาทางจิตใจ ทำใจตนให้มีความสุข เดินทางสายกลาง รู้จักปล่อยวาง ใช้ชีวิตไม่ตึงเกินไป ไม่หย่อนเกินไป หากเราทำได้ การที่จะพัฒนาตนเองให้ดีพร้อมอย่างยั่งยืนก็ย่อมกระทำได้อย่างแน่นอน.

แนวทางพระพุทธศาสนา สู่การพัฒนาตนอย่างยั่งยืน

การพัฒนาตนเป็นการเรียนรู้และการปฏิบัติ เพื่อไปสู่ความพอดีหรือการมีดุลยภาพของชีวิตมีความสัมพันธ์อันกลมกลืนระหว่างการดำเนินชีวิตของบุคคลกับสภาพแวดล้อมและมุ่งการกระทำตนให้มีความสุขด้วยตนเอง รู้เท่าทันตนเอง เข้าใจตนเองมากกว่าการพึ่งพาอาศัยวัตถุ จึงถือว่าเป็นแนวทางการพัฒนาชีวิตที่ยั่งยืน มนุษย์ทุกคนอยากเป็นคนที่มีสมบุรณ์

ตามหลักพระพุทธศาสนา ไม่มีใครดีหรือเลวมาจากชาติกำเนิด หรือเกิดจากการดลบันดาลจากสิ่งใด แต่จะดีหรือชั่วอยู่ที่ความประพฤติหรือการกระทำของตนเองทั้งนี้ การที่จะทำให้ชีวิตของตนไปสู่ทิศทางแห่งความดี สิ่งหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับ การฝึกดี ศึกษาหาความรู้ หมั่นพัฒนาและฝึกฝนตนเองให้ดีขึ้น โดยสิ่งที่จะทำให้ชีวิตของเราประสบผลสำเร็จได้นั้น หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาก็มีส่วนสำคัญในการ ควบคุมควบคุมชีวิตและจิตใจให้เราเดินตามทางที่ถูกที่ควรได้ หลักคำสอนที่เป็นพื้นฐานจะทำให้ชีวิตของเราเจริญรุ่งเรือง สงบสุข และทุกคนใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตก็คือ ศีล ๕ อันเป็นศีลระดับพื้นฐานเบื้องต้น เพราะศีล คือความปกติธรรมดา หรือการประพฤติชอบทางกาย วาจา ใจ ซึ่งประกอบด้วย การห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามลักขโมย ห้ามประพฤตินิคมินกาม ห้ามการพูดเท็จ พูดคำหยาบ คำส่อเสียด เพื่อเจ้า และห้ามดื่มสุราของมึนเมา ซึ่งเชื่อว่าทุกคนรู้จักหลักคำสอนนี้ดี แต่จะมีใครสักกี่คนที่สามารถปฏิบัติได้จริง ดังนั้นการที่จะพัฒนาตนเองให้ประสบผลสำเร็จ มีความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างยั่งยืน สิ่งแรกที่เราจะยึดถือและปฏิบัติตามก็คือศีล ๕ นั่นเอง

จากหลักฐานที่ถูกค้นพบด้านประวัติศาสตร์ของพระพุทธศาสนานั้น พบว่า “ศีล” เกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยพระเจ้าสมสตราช ซึ่งมีอายุระบุงช่วงปีที่เกิดได้เนื่องจากเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาแล้ว โดยในครั้งนั้นเป็นการเกิดขึ้นของศีลข้อที่ ๒ คือห้ามลักทรัพย์ จากนั้นศีลข้อที่ ๓ จึงเกิด

ตามมา คือห้ามประพาศิตในกาม ซึ่งเมื่อเกิดการประพาศิตในศีลทั้ง ๒ ข้อแล้วจึงเกิดเป็นการโกหก หลอกหลวง ไม่ยอมรับ ไม่ยอมสารภาพผิดต่อขึ้นมา จึงเกิดเป็นศีลข้อที่ ๔ คือห้ามพูดเท็จ และเมื่อเกิดความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงมากขึ้นถึงกับมีการฆ่าแกงกัน จึงเป็นที่มาของศีลข้อที่ ๑ คือ ห้ามฆ่าสัตว์ ส่วนศีลข้อที่ ๕ คือห้ามดื่มสุรา ตามตำนานเล่าว่าเป็นการประพาศิตที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ ได้มีคนเดินทางไปพบน้ำซึ่งบริเวณตามง่ามไม้ เมื่อสังเกตไปยังนก นกได้ดื่มน้ำนั้นเข้าไปแล้วเกิดอาการเมา พยายามจะตะเกียกตะกายบินขึ้นบนฟ้าไปให้ได้ คนที่พบจึงทดลองดื่มดูรู้สึกว่ามันดี จึงได้นำที่พบนั่นไปศึกษาส่วนประกอบ ต่อมาเมื่อศีลทั้ง ๕ ข้อก็ได้กลายมาเป็นบทบัญญัติของบ้านเมือง และของเหล่าบัณฑิตในบางยุค บางสมัยที่โลกนั้นได้เจริญขึ้นในด้านจิตใจ ศีล ๕ ก็กลายเป็นธรรมะ ที่เรียกว่า กุศลธรรม หมายถึง ธรรมะของชาวแคว้นกุรุ ที่อยู่ในชมพูทวีปได้ยึดถือปฏิบัติกัน (<http://horoscope.sanook.com/>)

ในพระไตรปิฎก กล่าวถึงพุทธพจน์ เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาโปรดอุบาสก อุบาสิกา ชาวตำบลบ้านปาฎลีคาม ถึงโทษแห่งศีลวิบัติ ทำให้ได้ผล ๕ ประการ คือ ๑. ย่อมเข้าถึงความเสื่อมแห่งโภคทรัพย์ใหญ่หลวง ๒. กิตติศัพท์อันชั่วย่อมกระฉ่อนไป ๓. เข้าไปหาบริษัทใดๆ เช่น ชัตติยบริษัท พรหมณบริษัท คหบดีบริษัท สมณบริษัท ย่อมไม่แก่วักล้ำเก้อเงินเข้าไปหาบริษัทนั้นๆ ๔. ย่อมเป็นผู้หลงลืมสติ ๕. หลังจากตายแล้วย่อมไปเกิดในอบาย หุคติ วินิบาต นรก (วิ.ม.(ไทย) ๕/๒๘๕/๘๘-๘๙)

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้กล่าวเรื่องโทษแห่งศีลวิบัติไว้ว่าผู้ที่ทำผิดศีลข้อ ๑ เมื่อกำเนิดเกิดเป็นมนุษย์จะทำให้เขาเป็นคนอายุสั้น และมักถูกฆ่าตาย และย่อมเดือดร้อนในปัจจุบัน ต้องติดคุกติดตาราง ผู้ทำผิดศีลข้อ ๒ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ย่อมมีโภคทรัพย์น้อย เกิดในตระกูลยากจน ทำมาหากินเท่าใดก็ไม่รวยทำให้เขาเป็นคนยากจน และถูกโกง ถูกปล้น ถูกขโมย ผู้ทำผิดศีลข้อ ๓ เมื่อกำเนิดเกิดเป็นมนุษย์เศษผลของกรรมที่ทำให้เกิดการแตกแยกในครอบครัว และถูกปองร้าย บางคนเกิดมาเป็นหญิงก็ถูกทารุณกรรมถูกข่มขืนเป็นชายก็ต้องเกิดมาเป็นกะเทย ให้คนเขาหยามเล่น ถูกดูหมิ่นดูแคลน เป็นที่น่าอับอาย ผู้ทำผิดศีลข้อ ๔ เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็มีผู้มากล่าวหาใส่ร้าย ใส่ความ ให้เสียหาย ให้เสียทรัพย์อยู่เสมอ โดนเขาใส่ความและมักได้ฟังแต่เรื่อง

ที่ไม่จริง โดนหลอกหลวงให้หลงเชื่อบ่อยๆ ถูกเอาเปรียบตลอดเวลา จะพูดจากับใครไม่มีใครเชื่อถือ ผู้ทำผิดศีลข้อ ๕ เกิดเป็นมนุษย์ก็จะเป็นคนสติไม่ดี เป็นบ้าใบ้ คลั่งโกล้อเล่ห์หลอ บ้าๆ บอๆ เสียคน เสื่อมจริตไปอย่างน่าทุเรศ สุขภาพเสื่อม สมองเสื่อม ปัญญาเสื่อม (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. ๒๕๔๘. ๑๙-๒๒)

อานิสงค์ของศีล ๕ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตาม จะทำให้ไม่เดือดร้อนใจ เป็นอานิสงค์ เย็นกายเย็นใจ เพราะไม่เห็นโทษเครื่องเศร้าหมองใด ของตน เมื่อเรารักษาศีลแล้ว ศีลจะกลับมารักษาเรา ดังนี้ ผู้ที่รักษาศีลข้อที่ ๑ ทำให้อายุยืนปราศจากโรคร้ายเบียดเบียน ผู้ที่รักษาศีลข้อที่ ๒ ทรัพย์สินสมบัติที่อยู่ในความปกครองจะมีความปลอดภัยจากโจรผู้ร้ายที่มาราวี จ้องจะเบียดเบียนทำลายผู้ที่รักษาศีลข้อที่ ๓ ระหว่างลูก หลาน สามีและภรรยาจะอยู่ร่วมกันด้วยความผาสุก ไม่มีผู้คอยล่วงล้ำล้ำกราย ต่างครองคู่อยู่ด้วยกันมีความสุข ผู้ที่รักษาศีลข้อที่ ๔ เมื่อพูดอะไรจะมีแต่ผู้เคารพเชื่อถือ คำพูดมีเสน่ห์ เป็นที่จับใจไพเราะด้วยสัตย์ ด้วยศีลผู้ที่รักษาศีลข้อที่ ๕ จะเป็นผู้ที่มีสติปัญญาดีและเฉลียวฉลาด ไม่หลงหน้าหลงหลัง จับโน้นชนนี้จนเหมือนคนบ้าคนบอ หาสติไม่ได้ ผู้มีศีล จะเป็นผู้ที่ปลูกและส่งเสริมสุขบนหัวใจคนและสัตว์ทั่วโลกให้มีแต่ความอบอุ่น ไม่เป็นที่ระแวงสงสัย ผู้ไม่มีศีลจะเป็นผู้ที่ทำลายหัวใจคนและสัตว์ให้ได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อนอยู่ทั่วทุกหย่อมหญ้า

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้กล่าวเรื่องอานิสงค์ของศีล ๕ ไว้ว่า ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๑ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ก็จะทำให้มีพลานามัยแข็งแรงปราศจากโรคร้าย อายุยืนยาว ไม่มีศัตรูเบียดเบียนให้ต้องบาดเจ็บไม่มีอุบัติเหตุต่างๆ ที่จะทำให้บาดเจ็บหรือสิ้นอายุเสียก่อนวัยอันสมควร ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๒ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ย่อมทำให้เกิดในตระกูลที่ร่ำรวย การทำมาหาเลี้ยงชีพมักจะประสบช่องทางที่ดี มั่งมีทรัพย์ ทรัพย์สินสมบัติไม่วิบัติหายนะไปด้วยภัยต่างๆ เช่น อัคคีภัยวาตภัย โจรภัย ฯลฯ ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๓ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ก็จะประสบโชคดีในความรัก มักได้พบรักแท้ที่จริงใจจริงใจ ไม่อกหัก มีบุตรธิดากี่ว่านอนสอนง่าย ไม่ดื้อด้น ไม่ถูกผู้อื่นหลอกหลวงฉุดคร่าอนาจารไปทำให้เสียหาย บุตรธิดาย่อมเป็นอภิชาติบุตรซึ่งจะนำเกียรติยศชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๔ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ จะทำให้เป็นผู้ที่มีสุ่มเสี่ยงไพเราะ พูดจาดีมีน้ำมีนวลชวนฟัง มีเหตุมีผล ชนิดที่เป็น

โครงการบัณฑิตกรรมฐาน

หลักสูตร ๓๐ ชั่วโมง

“พุทธวาจา” มีวาทะปฏิภาณไหวพริบในการเจรจา จะเจรจา ความสิ่งใดก็มีผู้เชื่อฟังและเชื่อถือ สามารถว่ากล่าวสั่งสอน บุตรธิดาและศิษย์ให้อยู่ในโอวาทได้ดี ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๕ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ เป็นผู้ที่มีสมองประสาท ปัญญา ความคิด แจ่มใสจะศึกษาเล่าเรียนสิ่งใดก็แตกฉาน และทรงจำได้ง่าย ไม่หลงลืมเพื่อนและเลอะเลือน ไม่เสียสติ วิกัลจริต ไม่เป็นโรคสมอง โรคประสาท ไม่ปัญญาทึบ ปัญญาอ่อน หรือปัญญานึบ (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. ๒๕๔๘. ๑๙)

บทสรุป

การจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ไม่ใช่เรื่องยาก และไม่ใช่เรื่องง่าย เพียงแต่เราต้องปฏิบัติตามหลักต่างๆ ของ ศีล ๕ อย่างครบถ้วน เคร่งครัด และสม่ำเสมอ แน่นอนว่า ยังไม่มีใครเป็นมนุษย์ที่ดีพร้อมร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่ต้องรีบร้อน ค่อยเริ่ม ค่อยๆ ไป ทำทุกวันเป็นประจำ เดี่ยวทุกอย่างก็จะ ลงตัวเอง และพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นต่อไป

การประพฤติตามหลักของศีล ๕ นั้น เป็นการพัฒนาตนเอง คือรู้จักควบคุมตนเองไม่ทำให้ตนเองต้องเดือดร้อน ในภายหลังในสิ่งที่ตนได้ทำลงไป เป็นการผูกมิตรไมตรีกับ คนในสังคม เป็นการปรับตัวให้เข้ากับคนในสังคมได้โดยไม่ต้องก่อความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและสังคมโดย ส่วนรวม ทำให้อยู่ร่วมกันโดยสันติสุข

บรรณานุกรม

มัน เสือสูงเนิน. ผศ. (๒๕๕๗). การพัฒนาตนตามแนวทาง พระพุทธศาสนา. **วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิ.ม.(ไทย) ๕/๒๘๕/๙๘-๙๙. วิ.ม. (ไทย) วินยปิฎก มหาวรรค (ภาษาไทย).**
ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. ๒๕๔๘. **วิธีสร้างบุญบารมี.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พันธ์.
อมร อำไพรุ่งเรือง. ๒๕๕๔. การศึกษาพฤติกรรม การรักษาและการล่วงละเมิดศีล ๕ ของพุทธศาสนิกชน กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชา พระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
<http://horoscope.sanook.com/98197/>
สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๐.

“ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นในเขตจังหวัดเลย”

UNDERSTANDING OF ROLES AND DUTIES OF THE ADMINISTRATOR AND MEMBERS OF THE LOCAL COUNCIL IN LOEI PROVINCE

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย ๒) เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นในเขตจังหวัดเลย ที่มีตำแหน่ง การศึกษา และประสบการณ์ดำรงตำแหน่งต่างกัน ๓) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย จำนวน ๔๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ๐.๙๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) การเปรียบเทียบรายคู่ (F-test) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับดีมาก และด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน อยู่ในระดับดี

๒) ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย ที่มีตำแหน่ง การศึกษา และประสบการณ์ดำรงตำแหน่งต่างกัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ตอบ

แบบสอบถามที่มีตำแหน่ง และการศึกษาต่างกัน มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย เรียงตามความถี่มากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ๑) ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน คือ ๑.๑) การออกประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนควรจะดำเนินการอย่างจริงจังและครอบคลุมทุกพื้นที่ ๑.๒) นโยบายของผู้บริหารควรจะให้ครอบคลุมทุกด้านของการพัฒนา ๑.๓) สมาชิกสภาควรมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ๒) ด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล คือ ๒.๑) ผู้บริหารควรจะรายงานผลการปฏิบัติงานราชการประจำปีต่อสภาท้องถิ่นภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภา ๒.๒) ผู้บริหารต้องบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ ๒.๓) การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาสามปีควรจะดำเนินการอย่างจริงจังและรายงานให้สภาทราบภายในห้วงเวลาที่ระบุที่กำหนด

Abstract

The objectives of thesis were as follows :
1) To study and to compare the understanding in duty role of the management team and members of the local council in Loei Province. 2) To compare the understanding in duty role of the management team and members of the local council in Loei Province, classified by positions, educations, and experiences for the understanding in duty role of the management team and members of the local council. 3) To study of the proposal of the understanding in duty role of the management team and members of the local council in Loei Province. The samples were the administrator and members of the local council in Loei Province equal 400 samples. The research instrument used for collecting the data was the questionnaire with the reliability value of 0.96. Data were analyzed by using the frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe's matched pair comparison. **The results of this research were found as follows:**

1) The understanding in duty role of the administrator and members of the local council in Loei Province, revealed the aspect of the policy formulation and planning was at the good level. The second rank aspects included the inspection, monitoring and evaluation was at the best level.

2) The hypothesis testing results found that among the administrator and members of the local council, different experience had the understanding in duty role of the administrator and members of the local council totally had no difference but among positions and educations totally had significant difference at the 0.01 level, consistent with the hypothesis.

3) The proposal of understanding in duty role of the administrator and members, 1) the policy formulation and planning arrange by the frequency of 3 ranks revealed that the aspects of the seriously of need assessment and cover at the most level.

The second rank aspects included the administrator's policy should cover strategic plan and the members of local council should to participate in the policy formulation respectively. 2) The inspection, monitoring and evaluation arrange by the frequency of 3 ranks revealed that the administrator should to present regular government report for local council in time. The second rank aspects included administrator should to administer follow good governances, to be transparent and inspection and the present of the monitoring and evaluation of 3 years developing plan respectively.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็น การบริหารงานที่นับได้ว่าเป็นการแสดงทางการเมืองของประชาชนมากที่สุด เพราะประชาชนมีอิสระ ในการตัดสินใจเลือกผู้แทนในฝ่ายนิติบัญญัติ (สมาชิกสภาท้องถิ่น) และฝ่ายบริหาร (ผู้บริหารท้องถิ่น) ในการเข้าไปทำหน้าที่บริหารงานท้องถิ่น จำเป็นต้องมีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ ของผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น

ดังนั้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย โดยมุ่งศึกษาความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อนำผลการวิจัยที่จะได้ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นในฝ่ายการเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น จังหวัดเลย

๒. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ
ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย
ที่มีตำแหน่ง การศึกษา และประสบการณ์ดำรงตำแหน่ง
ต่างกัน

๓. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและ
แนวทางแก้ไข เกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ
ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ
ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลยนี้ เป็นการ
วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนและวิธีการ
ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นในเขต
จังหวัดเลย จำนวนทั้งสิ้น ๑,๗๖๑ คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นในเขต
จังหวัดเลย จำนวนทั้งสิ้น ๔๐๐ คน ตามวิธีการของทาโรยามาเน่
(Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น .๐๕ ความคลาด
เคลื่อนร้อยละ ๕ ตามสัดส่วนของประชากรแต่ละอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม
(Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษา
แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของแบบสอบถาม
ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ บ่งชี้ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ได้แก่ ตำแหน่ง การศึกษา และประสบการณ์ดำรงตำแหน่ง
มีลักษณะคำถามเป็นเชิงสำรวจรายการ (Check list) จำนวน
๓ ข้อ

ตอนที่ ๒ ศึกษาความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ
ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขต จังหวัดเลย
แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีลักษณะคำถามแบบ
เลือกตอบ ๒ ตัวเลือก คือ “ใช่” และ “ไม่ใช่” มีจำนวน ๒
ด้าน คือ

๑) ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน

๒) ด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล

โดยวัดจากค่าคะแนนความถูกต้องที่ผู้ตอบ
แบบสอบถามตอบแบบสอบถาม โดยถ้าหากผู้ตอบ

แบบสอบถามตอบข้อใดถูกต้อง ค่าคะแนนจะเท่ากับ ๑
คะแนน ข้อใดที่ตอบผิด ค่าคะแนนจะเท่ากับ ๐ จากนั้น
นำคะแนนมาคิดคำนวณน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยในการคำนวณ
จะเทียบบัญญัติไตรยางศ์ เทียบค่าคะแนนเท่ากับ ๑๐๐%

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเข้าใจใน
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น
ในเขตจังหวัดเลย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลาย
เปิด (Open-ended)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม
ข้อมูลในปี พุทธศักราช ๒๕๕๓ ดำเนินการเก็บข้อมูลจาก
ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย
โดยใช้เวลา จำนวน ๒ เดือน ในการตอบแบบสอบถาม
ทั้งหมด ๔๐๐ ชุด ได้จำนวน ๔๐๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์
ที่ให้ไว้ จัดระบบข้อมูลตรวจสอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปและแปลความหมาย
โดยวัดจากค่าคะแนนความถูกต้องที่ผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอบแบบสอบถาม โดยถ้าหากผู้ตอบแบบสอบถามตอบข้อ
ใดถูกต้อง ค่าคะแนนจะเท่ากับ ๑ คะแนน ข้อใดที่ตอบผิด
ค่าคะแนนจะเท่ากับ ๐ จากนั้นนำคะแนนมาคิดคำนวณน้ำหนัก
คะแนนเฉลี่ยในการคำนวณจะเทียบบัญญัติไตรยางศ์
เทียบค่าคะแนนเท่ากับ ๑๐๐%

หากผู้ตอบแบบสอบถามคนใดได้คะแนนรวม
แต่ละด้านเท่ากับ ๑๐ คะแนน ก็หมายความว่า ผู้ตอบแบบ
สอบถามคนนั้นได้คะแนนเทียบเท่า ๑๐๐% หลังจากนั้น
นำคะแนนของแต่ละตัวอย่างที่ได้มาคำนวณค่าน้ำหนัก
ค่าเฉลี่ย เพื่อหาความเข้าใจรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม
ในแต่ละด้านว่ามีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร
ท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น อยู่ในระดับใด

การแปลความหมายผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เกณฑ์ใน
การวัดผลการศึกษา ดังนี้

คะแนน	ร้อยละ	แปลผล
๘ คะแนน	๘๐ ขึ้นไป	ความเข้าใจดีมาก
๗ คะแนน	๗๐ - ๗๙	ความเข้าใจดี
๖ คะแนน	๖๐ - ๖๙	ความเข้าใจปานกลาง
๕ คะแนน	๕๐ - ๕๙	ความเข้าใจน้อย
ต่ำกว่า ๕	ต่ำกว่า ๕๐	ความเข้าใจน้อยที่สุด

หากผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนรวมทั้งหมดเท่ากับ ๒๐ คะแนน ก็หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามคนนั้นได้คะแนนเทียบเท่า ๑๐๐% หลังจากนั้นนำคะแนนของแต่ละตัวอย่างที่ได้มาคำนวณค่าน้ำหนักค่าเฉลี่ย เพื่อหาความเข้าใจรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดว่ามีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น อยู่ในระดับใด

การแปลความหมายผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เกณฑ์ในการวัดผลการศึกษา ดังนี้

คะแนน	ร้อยละ	แปลผล
มากกว่า ๑๕	๘๐ ขึ้นไป	ความเข้าใจดีมาก
๑๔ - ๑๕	๗๐ - ๗๙	ความเข้าใจดี
๑๒ - ๑๓	๖๐ - ๖๙	ความเข้าใจปานกลาง
๑๐ - ๑๑	๕๐ - ๕๙	ความเข้าใจน้อย
ต่ำกว่า ๑๐	ต่ำกว่า ๕๐	ความเข้าใจน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

๑. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
๒. ศึกษาระดับความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย () และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
๓. ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น กับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (F-test) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)
๔. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย โดยการใช้การสรุปประเด็นแล้วให้ความถี่ (Frequency)

ผลการวิจัย

จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๔๐๐ คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ร้อยละ ๘๔.๕๐ และผู้บริหารท้องถิ่น ร้อยละ ๑๕.๕๐ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ ๖๔.๒๕ รองลงมาคือ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ ๒๑.๕๐ และอนุปริญญาและสูงกว่าเป็นอันดับสุดท้าย คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๕ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่ง ๐-๔ ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๒๕ และ มากกว่า ๔ ปี จำนวน ๑๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๗๕

การศึกษาความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น จังหวัดเลย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยรวมทั้ง ๒ ด้าน อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล มีความเข้าใจอยู่ในระดับดีมาก ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน มีความเข้าใจอยู่ในระดับดี

สรุปผลการวิจัย

ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย โดยรวม อยู่ในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย ๑๖.๐๗) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล อยู่ในระดับดีมาก (คะแนนเฉลี่ย ๘.๔๒) ในขณะที่ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน อยู่ในระดับดี (คะแนนเฉลี่ย ๗.๖๕) รายละเอียดดังต่อไปนี้

- ๑) ด้านการกำหนดนโยบายและแผน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจอยู่ในระดับดี
- ๒) ด้านการตรวจสอบติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจอยู่ในระดับดีมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเลย มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่พึงจะเข้าดำรงตำแหน่ง ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเป็น ผู้จัด หรือการฝึกอบรมหลักสูตรนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักสูตรสมาชิกสภาท้องถิ่นตามหลักสูตรของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้จัด ซึ่งเป็น

หลักสูตรระยะยาว และการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรศาสตรบัณฑิต ตามโครงการความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น จึงทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา สมหมาย ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทหน้าที่ : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี พบว่า ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ เจือละออง ศึกษาเรื่อง บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการบริหารงานเทศบาล ศึกษากรณีเทศบาลในจังหวัดสงขลา พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการตราเทศบัญญัติและงบประมาณค่อนข้างสูงและบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ เสนา ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พบว่า ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเพิ่มอยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเลย ควรจะจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นเข้าใจในบทบาทหน้าที่เพิ่มมากขึ้นอันจะเกิดประโยชน์ต่อการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรจะศึกษาการกำหนดนโยบายและการวางแผน ซึ่งควรที่จะเพิ่มเนื้อหาการศึกษาให้ครอบคลุมอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น และใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก เพื่อวัดระดับความเข้าใจเชิงลึกเพื่อให้ครอบคลุมกระบวนการในการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

๒) ควรศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้บริหารท้องถิ่น ว่ามีการบริหารกิจการท้องถิ่นเป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภามากน้อยเพียงใด และดำเนินไปตามกรอบยุทธศาสตร์ภายใต้แผนพัฒนาท้องถิ่นหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการต่อไป

บรรณานุกรม

- กำจัด ขวัญทอง. “บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการบริหารเทศบาล ศึกษากรณีเทศบาลในจังหวัดยะลา”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้, ๒๕๓๙.
- ประวิทย์ ตั้งคงนุช. “บทบาททางด้านการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดกาฬสินธุ์”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, ๒๕๓๙.
- ปรีชา สมหมาย. “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.
- พิพัฒน์ เจือละออง. “บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการบริหารงานเทศบาล ศึกษากรณีเทศบาลในจังหวัดสงขลา”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้, ๒๕๔๒.
- รัฐยา อัจหาญ. “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐.
- สมเกียรติ เสนา. “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔.
- อาทร คุระวรรณ. “บทบาทสมาชิกสภาเทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่นศึกษากรณีเทศบาลใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้, ๒๕๔๓.
- สุชา จันทรเอม, **จิตวิทยาทั่วไป**, พิมพ์ครั้งที่ ๙ (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙).

“หลักธรรมาภิบาล”

รัฐบาล ได้เร่งส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานองค์กรต่างๆ นำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance) มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ อาทิ เช่น การกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนางานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้เชื่อมั่นว่า หากหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนทั้งหลาย ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ได้สร้างความ เป็นธรรมาภิบาลขึ้นภายในหน่วยงานแล้ว จะทำให้ชาติบ้านเมืองเกิดการพัฒนา เกิดความเจริญก้าวหน้า ทุกภาคส่วน จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็งและมีการบริหารจัดการที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้มีมติให้จัดสรรเงินอุดหนุน เพื่อเป็นรางวัลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี (รางวัลธรรมาภิบาล) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๔๕ เป็นต้นมา จำนวนปีละ ๒๕๐ ล้านบาท ซึ่ง จะเห็นว่ามิมีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาระบบการบริหารจัดการของตนเอง พัฒนาการ อบรมแนวคิดและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่นรวมทั้ง ผู้ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ตระหนัก ถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งการจัดสรร เงินงบประมาณปีละหลายล้านบาทเพื่อเป็นรางวัลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีนี้ มีหลักเกณฑ์ชี้วัด ได้แก่ ความโปร่งใสและการยึดถือกฎหมาย

นายยงยุทธ เทพวันดี
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค์

ในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ และการกระจายอำนาจให้ชุมชนจัดการตนเอง การลดขั้นตอนและการอำนวยความสะดวกให้ประชาชน การบริหารจัดการอย่างมืออาชีพและความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร ประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ในการให้บริการประชาชน ความพึงพอใจของประชาชน และนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในการประเมินเพื่อคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีนั้น ได้ใช้หลักเกณฑ์ตัวชี้วัดความเป็นธรรมาภิบาล ซึ่งดูเหมือนว่าเป็นเพียงเครื่องมือเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้ในการประเมินได้เท่านั้น เพราะยังมีผู้กล่าวถึงการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าขาดความโปร่งใส ขาดหลักคุณธรรม และขาดความเป็นธรรมาภิบาล อยู่เสมอ จนทำให้หลายฝ่ายเกิดข้อสงสัยว่า หลักเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินเพื่อคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีนั้น สามารถบ่งชี้ถึงสถานการณ์บริหารจัดการที่ดี มีระดับความเป็นธรรมาภิบาลได้อย่างแท้จริงแล้วหรือไม่ กอปรกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค์ อำเภอนาดัง จังหวัดเลย ยังไม่เคยได้รับรางวัลธรรมาภิบาล

ดังนั้นด้วยเหตุดังที่กล่าวมานี้ ระหว่างศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขารัฐศาสตรการปกครอง ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ข้าพเจ้าจึงมีความสนใจทำการวิจัยเรื่อง “ความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค อำเภอนาด่าง จังหวัดเลย” ซึ่งเป็นสถานที่ที่ข้าพเจ้าปฏิบัติราชการอยู่ว่ามีระดับความเป็นธรรมาภิบาลมากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยใดบ้างที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางการสร้างความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค

และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ต่อไป นอกจากนี้ข้าพเจ้ายังมุ่งหวังที่จะศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค เนื่องจากตนเองในฐานะปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความพยายามจะพัฒนาระบบบริหารจัดการขององค์กร โดยการสร้างความเป็นธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทั้งฝ่ายข้าราชการประจำและฝ่ายการเมือง เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และคาดหวังต่อการสมัครเข้าประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีในอนาคต

ผลจากการวิจัยดังกล่าว ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ ได้รับรางวัล ดังนี้

๑. รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการป้องกันการทุจริต ของ ป.ป.ช. ประจำปี ๒๕๕๘
๒. รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดีด้านการป้องกันการทุจริต ของ ป.ป.ช. ประจำปี ๒๕๕๙ และ
๓. รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี (รางวัลธรรมาภิบาล) ของคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) ประจำปี ๒๕๕๙ พร้อมเงินรางวัล ๒ ล้านบาท

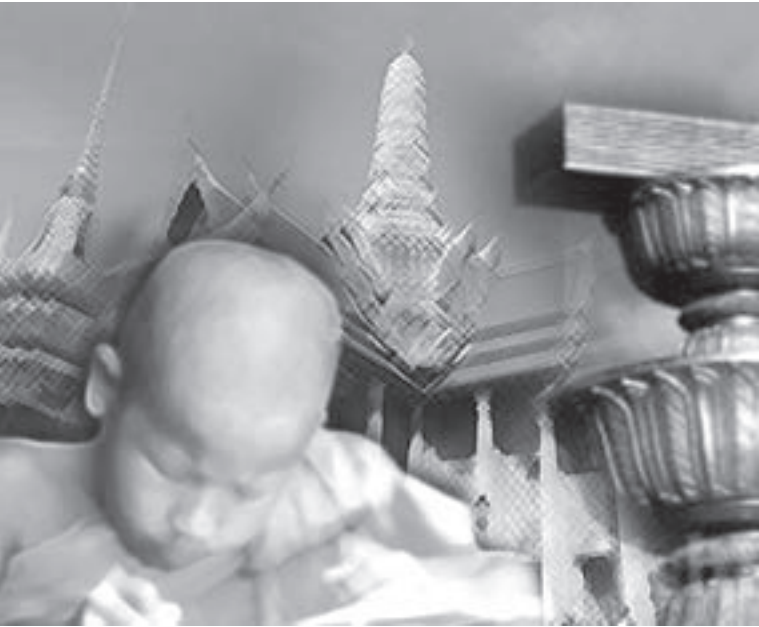

บทสรุป

การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มีจิตสำนึกที่ดีซื่อสัตย์และรับผิดชอบ ยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน กอปรด้วยความร่วมมือระหว่างคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ ที่เป็นฝ่ายการเมือง และข้าราชการพนักงานส่วนท้องถิ่นที่เป็นฝ่ายประจำ ในการกำหนดแนวการปฏิบัติร่วมกัน และการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นโยบายการบริหารจัดการที่ดีบรรลุผลสำเร็จ

อนึ่ง ผลงานที่ปรากฏนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ส่วนหนึ่งเกิดจากความร่วมมือและการสนับสนุนจากคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง และผู้ร่วมงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทุกท่านในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสวรรค รวมถึงผู้นำชุมชนและประชาชนตำบลท่าสวรรค ที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติราชการจนสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบจนสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล จนเกิดผลดีแก่ทางราชการ อีกทั้งคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ที่อบรมให้ความรู้แก่ข้าพเจ้า จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

“การเสริมสร้างประชาธิปไตยด้วยหลักพุทธธรรม”

บทคัดย่อ

อุดมการณ์ประชาธิปไตยยึดหลักสำคัญในเรื่องความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ว่ามีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยประชาชนต้องมีเสรีภาพในการที่จะพูด เขียนหรือพิมพ์ เสรีภาพในการโฆษณาตลอดจนมีเสรีภาพในการที่จะเลือกนับถือศาสนา การสมาคมหรือรวมกลุ่มและมีสิทธิในทรัพย์สินของตนเอง สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย มีความเสมอภาคทางการเมือง มีความเสมอภาคของกฎหมาย ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคมการปกครองแบบประชาธิปไตยคือรูปแบบการปกครองที่ยึดถืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน โดยลักษณะสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตย จะต้องมึรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งสังคมที่ได้ชื่อว่าเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบนั้นวิถีชีวิตและอุปนิสัยของคนในสังคมตลอดจนการดำเนินชีวิตในแต่ละวันของคนในสังคมจะต้องมีลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยด้วยจึงจะถือว่ามีส่วนช่วยเหลือเลี้ยงระบอบประชาธิปไตยให้ดำเนินไปได้ในสังคมนั้นๆ ลักษณะวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยนั้น ผู้คนในสังคมต้องเคารพเหตุผลมากกว่าตัวบุคคลรู้จักการประนีประนอมมีระเบียบวินัยและมีความ

รับผิดชอบต่อส่วนรวมการปลูกฝังวิถีชีวิตความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสังคมด้วยการนำหลักพุทธธรรมไปปฏิบัติจะยิ่งสนับสนุนให้สังคมนั้นๆ เป็นสังคมที่สงบสุขมากยิ่งขึ้น หลักพุทธธรรมที่ผู้นำหรือผู้บริหารสามารถที่จะปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมได้แก่ อธิปไตย ๓, ศีล ๕, พละ ๕, ราชสังคหวัตถุ ๔, อปทานियธรรม ๗, อัถละ ๓

Abstract

Equality, rights, freedom and human dignity are hold as democratic ideology. People must hold all right to speak, to publish, throughout the freedom to believe in their religion, to associate any kind of social association, to retain their properties, to be protected by law, to have dignity on politics, law and economies. Democratic regulation is the kind of government by people’s power. Significantly democratic ruling, the government must be voted by people. The society which can be seen as the absolute democratic society, way of life and behavior of people must hold the democratic character to promote the democratic society. The democratic life is meant to reasonability, compromise, autonomy, independence, and responsibility to society. To promote the democratic life, The Buddhist doctrines must be taken into the practical way of life to promote for all happiness in society. The Buddhist doctrines which can be taken into the practical way of life as the democratic society are Three Dominants (Adhipateyya), Five Precepts (Sila), Five Power (Bala), Royal Acts of Doing Favours (Rajasanghahavatthu), Seven Conditions of Welfare (Apahaniyadhamma) and Three Benefits (Attha).

๑. บทนำ

ประเทศไทยนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมาแม้ว่ารัฐธรรมนูญทุกฉบับจะประกาศว่า ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยก็ตาม แต่ในความเป็นจริงรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับไม่ได้กำหนดให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริงเลย โดยจะเห็นได้ว่าการกำหนดให้มีสมาชิกสภาที่มาจากการแต่งตั้งเข้าไปทำหน้าที่ควบคู่กับสมาชิกสภาที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน และตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยก็ประสบกับปัญหาความไม่มีเสถียรภาพในการบริหารบ้านเมืองของรัฐบาล มีการรัฐประหารเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง นั่นอาจมีสาเหตุมาจากประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาธิปไตยและนักการเมืองก็ไม่มีธรรมาธิปไตย การใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ามาช่วยในการเสริมสร้างให้ประชาธิปไตยมีความมั่นคงจึงเป็นสิ่งที่น่าจะได้ผลดี

เนื่องจากศาสนาพุทธเป็นศาสนา ไม่ใช่ศาสตร์ทางการเมืองการปกครอง จึงไม่มีทฤษฎีทางรัฐศาสตร์โดยตรง แต่จะเป็นคำสอนที่เกี่ยวกับศีลธรรมและจริยธรรม ที่ทั้งผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครองจะต้องประพฤติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการอยู่ร่วมกันในสังคม ในการศึกษาการเสริมสร้างประชาธิปไตยด้วยหลักพุทธธรรมนั้น จึงเป็นการศึกษาจากกรอบแนวคิดของประชาธิปไตยแบบตะวันตกที่สอดคล้องกับหลักธรรมในทางพุทธศาสนา เพื่อที่จะใช้หลักธรรมนั้นๆ ในการช่วยเสริมสร้างประชาธิปไตยให้มีความเป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

๒. เนื้อหา

๒.๒ แนวคิดประชาธิปไตยที่ปรากฏในพุทธศาสนา

พุทธศาสนานั้นไม่ได้เน้นถึงรูปแบบทางการเมือง พุทธศาสนามุ่งเน้นให้สนใจเนื้อหาสาระของการปกครองมากกว่าจะใส่ใจในรูปแบบเพราะไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดถ้าขาดซึ่งคุณธรรมจริยธรรมในการปกครองก็ไม่สามารถจะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ตามที่ต้องการ นักวิชาการด้านพุทธศาสนากล่าวว่าหลักประชาธิปไตยในพระพุทธานุศาสน์ที่สำคัญมี ๔ หลักดังนี้ (ธรรมรัต อริยธมโม.๒๕๔๒)

๑) **หลักมีส่วนร่วมในการปกครองพระสงฆ์** มีส่วนร่วมในการปกครองมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล เริ่มตั้งแต่การบัญญัติพระวินัยของพระพุทธเจ้า พระองค์ก็ทรงบัญญัติ

ในท่ามกลางสงฆ์ ทรงสอบถามภิกษุที่เป็นผู้ก่อเรื่องแล้ว ทรงติเตียนการกระทำนั้นๆ นอกจากนั้นในการทำสังฆกรรม เช่น การอุปสมบท หากสงฆ์ในที่ประชุมไม่เห็นด้วย ก็มีสิทธิในการคัดค้านได้

๒) **หลักความเสมอภาคพุทธศาสนา** ยอมรับความเสมอภาคของมนุษย์ ทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันและมีโอกาสในการประพฤติปฏิบัติธรรมและโอกาสในการบรรลุธรรมเหมือนกันเช่น บุคคลไม่ว่าจะอยู่ในวรรณะไหน มาจากศาสนาใด ก็สามารถเข้ามาบวชในพุทธศาสนาได้และนับถือกันในเรื่องของพรราชาโดยไม่ได้คำนึงว่าจะมาจากวรรณะใด เชื้อชาติใด เป็นต้น

๓) **หลักเสรีภาพพุทธศาสนา** ให้เสรีภาพในการคิด ไม่บังคับให้คนมานับถือโดยที่ปราศจากความเต็มใจหรือปราศจากความเข้าใจ

๔) **หลักเสียงข้างมาก** เช่น การรับภิกษุ ก็จะมีการถามสงฆ์ก่อนว่าภิกษุรูปใดสมควรได้รับผ้ากฐิน หากพระภิกษุสงฆ์เห็นด้วยก็เปล่งวาจา “สาธุ” พร้อมกัน หรือในกรณีที่มีการทำผิดพระวินัย การตัดสินอธิกรณ์บางกรณีไม่อาจใช้มติเอกฉันท์ได้ ทรงอนุญาตให้ตัดสินใจโดยถือเสียงข้างมาก เรียกว่า “**เขมฺมยลิกา**” ในการประชุมทำสังฆกรรมต่างๆ ต้องมีมติเอกฉันท์หากมีข้อข้องใจมีสิทธิขยับยั้งได้ แม้จะเพียงภิกษุรูปเดียวทุกท้วง สงฆ์ทั้งหมดก็ต้องฟัง นอกจากนี้ยังสนับสนุนการใช้หลักอภิธานิยธรรมในการสนับสนุนความสามัคคีอีกด้วย

๒.๓ หลักธรรมที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

หลักธรรมที่บัญญัติไว้ในพระไตรปิฎกนั้นมีอยู่มากมาย แต่หลักธรรมที่จะช่วยส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ คือ เพื่อประชาชน เพื่อประชาชน คือ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนอย่างแท้จริงนั้นมีดังนี้

๑. **อธิปไตย** ๓ เป็นหลักธรรมที่ใช้พิจารณาถึงแนวคิดของบุคคลว่าเมื่อเข้ามาบริหารงานแล้วมีทัศนคติเกี่ยวกับอำนาจอย่างไรบ้าง มีอยู่ ๓ ระดับ ดังนี้ ๑) อัตตาธิปไตยหมายถึง การถือตนเป็นใหญ่ เป็นแนวคิดที่ใช้อำนาจโดยยึดเอาความคิดของตนเองเป็นใหญ่โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น มีแนวความคิดแบบเผด็จการ ๒) โลกาธิปไตยหมายถึง การถือโลกเป็นใหญ่ เป็นแนวคิดของคนที่ใช้อำนาจโดยยึดความคิดของคนหมู่มาก ใช้ที่ประชุมในการออกเสียงเพื่อตัดสิน มีแนวความคิดเหมือนประชาธิปไตย ๓) ธรรมาธิปไตยหมายถึง ธรรมเป็นใหญ่ เป็นแนวคิดที่ใช้หลักธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นหลัก คือใช้ธรรมะนำการเมือง

๒. ศิล ๕ คือ ความประพฤติกอขบทางกาย และวาจาเป็นการรักษากายวาจาให้เรียบร้อยควบคุมตนเอง ให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน เป็นหลักธรรมพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ ซึ่งผู้นำจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมี ได้แก่ ๑) ปาณาติปาตาเวรมณีคือการเว้นจากการปลงชีวิต การฆ่า การประทุษร้ายกัน หมายความว่าผู้นำจำเป็นจะต้องมองเห็นความสำคัญในชีวิตของผู้อื่นเท่ากับชีวิตของตนเอง เป็นการเคารพสิทธิของผู้อื่น ๒) อทินนาทานาเวรมณีคือการเว้นจากการถือเอาของที่เขามิได้ให้ เว้นจากการลัก การโกง การละเมิดกรรมสิทธิ์ การทำลายทรัพย์สิน หมายความว่าผู้นำผู้นำจะต้องมีความซื่อสัตย์ไม่คดโกงเอาสิ่งใดที่เป็นของผู้อื่นของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง ไม่ทุจริต ๓) กาเมสุมิสฉาจาราเวรมณี คือ การเว้นจากการประพฤติกผิดในกาม เว้นจากการล่วงละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นรักใคร่หวงแหน กล่าวคือไม่ไปทำผิดในเรื่องซู้สาวกับภรรยาหรือสามีของผู้อื่นนั่นเอง ๔) มุสาวาทาเวรมณีคือ เว้นจากการพูดเท็จ โกหก หลอกลวง เพื่อให้ผู้นำเป็นคนที่มีสัจจะ รักษาคำพูด ๕) สุราเมรยมัฒชปะมาทัตถานาเวรมณีคือ เว้นจากของมีนเมา รวมถึงยาเสพติดทุกชนิด สุรายาเมาเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ผู้นำจำเป็นจะต้องมีสติอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะได้ไม่เกิดความผิดพลาดเสียหายต่อส่วนรวม

๓. พละ ๕ ได้แก่ ๑) ศรัทธาหมายถึงความเชื่อเชื่อมั่นว่าจะต้องพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าได้ ๒) วิริยะคือมีความเพียรพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ๓) สติคือมีสติในการทำงาน การแก้ปัญหาต่างๆ ๔) สมาธิคือมีความตั้งมั่นในการพิจารณาปัญหา การแก้ไขปัญหาต่างๆ จนสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ๕) ปัญญาคือมีความรอบรู้ทั่วถึง รู้เหตุผล แยกแยะดีชั่ว รู้ว่าสิ่งใดให้คุณให้โทษ มีประโยชน์ไม่มีประโยชน์ รู้จักจัดแจง จัดสรร จัดการ สิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน

๔. ราชสังคหวัตถุ ๔ คือ ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจประชาชนเป็นหลักการสงเคราะห์ประชาชนของนักปกครอง ได้แก่ ๑) สัสสมะระคือ ความฉลาดในการบำรุงพืชพันธ์ธัญญาหารส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้เป็นต้นทุนสำหรับการทำมาหากินของชาวบ้าน ๒) ปุริสมะระ คือ มีความฉลาดในการใช้ข้าราชการ ผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักส่งเสริมคนดีมีความสามารถ บำรุงขวัญและกำลังใจให้กับผู้ที่ทำงานดี มีความสามารถให้ได้รับความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่

การงาน ๓) สัมมาปะสะคือรู้จักผูกผสานรวมใจประชาชน ด้วยการส่งเสริมอาชีพ เพื่อที่จะให้ประชาชนสามารถที่จะเลี้ยงตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยการส่งเสริมอาชีพสุจริตต่างๆ ให้กับประชาชนและให้การสนับสนุนทั้งเรื่องความรู้และทุนในการประกอบอาชีพอย่างเหมาะสม เช่น ให้คนจนกู้ยืมทุนไปสร้างตัว เป็นต้น ๔) วาขไปยะคือการมีวาจาอันถูกต้องดี รู้จักพูด รู้จักปราศรัยไพเราะ สุภาพ นุ่มนวล ประกอบด้วยเหตุผล เป็นไปเพื่อความสามัคคีของหมู่คณะ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดี และมีความน่าเชื่อถือ ชี้แจง ชี้แนะ สั่งงานด้วยความชัดเจนเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๕. พรหมวิหาร ๔ มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการทำงาน เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ผู้นำหรือผู้ปกครองจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความมธรรมในการที่จะวินิจฉัยและสั่งการเพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นธรรมประจำใจอันประเสริฐจำเป็นต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับกับความประพฤติ และประพฤติต่อทั้งมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย มี ๔ ข้อดังนี้ ๑) เมตตาคือมีความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตใจอันแผ่เมตรีและคิดทำประโยชน์แก่ผู้อื่น ๒) กรุณาคือมีความสงสาร คิดช่วยให้เขาพ้นทุกข์ ใส่ใจในการจะช่วยปลดเปลื้องความทุกข์ยากลำบาก ความเดือดร้อนของผู้อื่น ๓) มุทิตาคือมีความยินดีเมื่อคนอื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสชื่นบานอยู่เสมอเมื่อเห็นผู้อื่นอยู่อย่างปกติสุขก็พลอยยินดี ๔) อุเบกขาคือวางใจเป็นกลาง มีจิตใจเที่ยงตรงไม่เอนเอียงเพราะรักเพราะเกลียด พร้อมทั้งจะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม รู้จักวางเฉยในเรื่องที่ควรวางเฉยไม่เข้าไปก้าวก่ายเมื่อเขาสามารถที่จะรับผิดชอบตนเองได้ดีแล้ว หรือเขาสมควรได้รับผลอันสมควรแก่การกระทำของเขาแล้ว

๖. อปรินิยธรรม ๗ เป็นการเน้นเรื่องความสามัคคี หากสามารถทำตามได้ก็ทำให้องค์การนั้นๆ มีความเข้มแข็ง มั่นคง เจริญก้าวหน้า ไม่มีปัญหาทางการบริหารจัดการ องค์การ ซึ่งประกอบด้วย ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ คือ การประชุมเพื่อหารือเพื่อที่จะได้ช่วยกันระดมความคิด ความเห็นในการหาข้อยุติร่วมกัน การวางระเบียบปฏิบัติร่วมกัน เพื่อเป็นกติกาในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตลอดจนเพื่อเป็นการใช้ปรับความเข้าใจระหว่งกันในกรณีที่มีเรื่องที่ทำให้เกิดความเห็นไม่ตรงกันในองค์การ ๒) พร้อมเพรียงกันในการเข้าประชุมคือมีความพร้อมเพรียงกันในการทำกิจกรรม

ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสามัคคีในองค์การ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติไว้คือการให้ความเคารพยึดถือในกฎหรือระเบียบปฏิบัติ ที่ตกลงร่วมกันไว้อย่างเคร่งครัด สิ่งที่เป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเพื่อความดีงามของสังคมที่ได้รับการยอมรับจากอดีตจนถึงปัจจุบันอาจส่งผลให้เกิดผลกระทบให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในสังคมก็ได้หากยกเลิกไป ๔) การให้ความเคารพยำเกรงคือให้เกียรติและยอมรับฟังความคิดเห็น ไม่ละเลยต่อคำแนะนำตักเตือนของผู้ที่เป็นผู้ทรงความรู้และผู้ทรงไว้ซึ่งคุณธรรม ๕) การให้เกียรติคุ้มครองป้องกันสตรีมิให้ถูกข่มเหงรังแกคือการป้องกันไม่ให้มีการละเมิดสิทธิสตรี หากสตรีไม่ได้รับความคุ้มครองก็อาจส่งผลกระทบต่อขึ้นในสังคมได้ ๖) การให้ความเคารพบูชาสักการะเจดีย์คือให้ความเคารพต่อ ปุชนียสถาน ปุชนียวัตถุ อนุสาวรีย์ ซึ่งเป็นสิ่งเตือนความทรงจำ ให้ระลึกถึงคุณงามความดีที่มีต่อสังคม ไม่ปล่อยประละเลยให้มีการล่วงเกินหรือกระทำการที่ไม่เหมาะสมซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่พอใจต่อผู้ที่เคารพนับถือในสังคมนำมาซึ่งความวุ่นวายความไม่สงบสุขในสังคมได้ ๗) การให้การอารักขาคือบำรุงรักษา คุ้มครอง ป้องกันแก่สมณะชีพราหมณ์ บรรพชิต นักบวช ผู้ทรงศีล ให้ความสำคัญกับสถาบันศาสนา อันเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของประชาชน หากผู้นำหรือผู้ปกครองบ้านเมืองปล่อยประละเลย ไม่เห็นความสำคัญก็อาจทำให้เกิดความไม่สงบสุขขึ้นในสังคมได้เช่นกัน

๗. **อัตถะ ๓** ซึ่งเป็นการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดว่าผู้บริหารจะมุ่งวางแผนและกำหนดนโยบายอย่างไร หลักธรรมในการที่จะทำให้การวางแผนและการกำหนดนโยบายเกิดประโยชน์สูงสุดนั้นได้แก่ได้แก่ ๑) ทัศนวิสัยมีกัตถะ หมายถึง ประโยชน์ปัจจุบัน คือการวางแผนหรือนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์ในปัจจุบันในระยะเวลานั้น ๒) สัมปรายิกัตถะหมายถึงประโยชน์เบื้องหน้า คือ การวางแผนหรือนโยบายสำหรับอนาคตวางแผนในระยะยาว ๓) ปรมัตถะหมายถึง ประโยชน์สูงสุด คือวางแผนหรือนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสามารถให้ผลได้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

สรุป

การปกครองแบบประชาธิปไตยยึดหลักสำคัญในเรื่องความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ว่ามีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยประชาชนต้องมีเสรีภาพในการที่จะพูด เขียนหรือพิมพ์ การ

โฆษณา ตลอดจนมีเสรีภาพในการที่จะเลือกนับถือศาสนาการสมาคมหรือรวมกลุ่มกันและมีสิทธิในทรัพย์สินของตนเองมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย มีความเสมอภาคทางการเมือง มีความเสมอภาคทางกฎหมาย ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม สังคมประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบนั้นวิถีชีวิตและอุปนิสัยของคนในสังคมนั้นรวมถึงการดำเนินชีวิตในแต่ละวันของคนในสังคมต้องเคารพในเหตุผลมากกว่าตัวบุคคลรู้จักการประนีประนอมมีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมการปลูกฝังวิถีชีวิตความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสังคมด้วยการนำหลักพุทธธรรมไปปฏิบัติจะยิ่งสนับสนุนให้สังคมนั้นๆ เป็นสังคมที่สงบสุขมากยิ่งขึ้น หลักพุทธธรรมที่ผู้นำหรือผู้บริหารสามารถที่จะปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยขึ้นในสังคมได้แก่ อธิปไตย ๓, ศีล ๕, พละ ๕, ราชสังคหวัตถุ ๔, อปริหานิยธรรม ๗, อัตถะ ๓ นั่นเอง

บรรณานุกรม

ธรรมรัต อริยธมโม.๒๕๔๒. การศึกษาเชิงวิเคราะห์หลัก

รัฐศาสตร์ที่มีในพระไตรปิฎก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศาสนาสตมมหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

ธนยศ ชวะนิตย์. **หลักพุทธธรรมในการเสริมสร้าง**

การปกครองระบอบประชาธิปไตย. สืบค้น

ออนไลน์จาก [WWW.http://ojs.mcu.ac.th/index.php/mcunbc/article/view/1366/1148](http://www.http://ojs.mcu.ac.th/index.php/mcunbc/article/view/1366/1148) ค้นเมื่อ ๒๖ พ.ค. ๒๕๖๐

วัชรวิ ทรวงประทุม. ๒๕๕๕. **การบริหารการพัฒนา**

กับประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ ๒.

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร.

พระเทพเวที (ประยุตต์ปยุตโต).๒๕๓๑. **พจนานุกรม**

พุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๔. ด่านสุทธาการพิมพ์.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). ๒๕๓๘. **พจนานุกรม**

พุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๘.

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร.

<https://www.gotoknow.org/posts/๔๔๒๖๘๕>

ค้นเมื่อ ๒๖ พ.ค. ๒๕๖๐

เกลือ...

ปฏิบัติการต่อสู้

เพื่อความยุติธรรม

การเดินทางเรื่องเกลือในปี ๑๙๓๐ ยาวสิบไมล์ต่อวัน และเดินทางผ่านหมู่บ้านนับพันของชาวอินเดียที่ร่วมกัน เพื่อต่อต้านกฎหมายเกลือที่ไม่เป็นธรรม การเรียกร้องนี้ ทำให้คนทั้งประเทศหันมาสนใจกับปัญหานี้ และเมื่อข่าวแพร่สะพัดออกไปทำให้เกิดความสนใจต่อคนทั้งหลายที่มีชื่อเสียงเฉพาะคนอินเดียเท่านั้นที่มีความรู้สึกร่วมอย่างเหนียวแน่น แต่เป็นคนทั้งโลก เหตุการณ์การเดินทางเรื่อง “เกลือ” ทำให้คานธีและเพื่อนร่วมอุดมการณ์ถูกจับขังคุก ถือเป็นประวัติศาสตร์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อความยุติธรรม

การออกกฎหมายเก็บภาษีเกลือและการที่รัฐบาลผูกขาดการทำเกลือซึ่งเป็นอาหารที่จำเป็นต่อชีวิตชาวอินเดียถือเป็นความอยุติธรรม คานธีได้นำแนวความคิดเรื่องสัตยาเคราะห์ (Satyagraha) มาร่วมปฏิบัติการต่อต้านกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมในครั้งนี้ ด้วยการไม่เชื่อฟังกฎหมายเกลือที่อยุติธรรมและยึดถือความจริงที่ว่าประชาชนอินเดียมีสิทธิที่จะทำเกลือบริโภคได้เอง

หลายคนคงสงสัยแล้วว่าแนวคิดสัตยาเคราะห์คืออะไร เป็นอย่างไร...คานธี ได้อธิบายสัตยาเคราะห์ ไว้ว่า

“...สัตยาเคราะห์ คือพลังที่ต่อต้านความรุนแรงและความอยุติธรรม ความรุนแรงและความอยุติธรรมเป็นความชั่วร้ายซึ่งเกิดจากการไม่ใส่ใจต่อความจริง ดังนั้น ถ้าเราต่อต้านสิ่งชั่วร้ายด้วยสิ่งชั่วร้าย ต่อต้านความรุนแรงด้วยความรุนแรงและต่อต้านความโกรธด้วยความโกรธ เท่ากับเราเติมเชื้อเพลิงให้กับไฟ ดังนั้น เราจึงควรปฏิบัติตามหลักอหิงสา (Ahimsa) เพื่อให้เกิดพลังที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการต่อต้านสิ่งชั่วร้าย สิ่งนั้นก็คือสัตยาเคราะห์ (Kumar, ๑๙๘๗ : ๑๑๔)...”

ความสงสัยต่อมาที่ใครหลายๆ คนคงมีคำถาม คือ คานธี มหาบุรุษท่านนี้คิดเรื่อง สัตยาเคราะห์ได้อย่างไร แน่แน่นอนว่ามั่นคงไม่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติหรอกนะ ..ใช่..มันมีพื้นฐานจากคำสอนของศาสนาฮินดูที่ท่านนับถือ ซึ่งเชื่อในความมีอยู่ของพระผู้เป็นเจ้า ผู้ซึ่งสถิตอยู่ทุกแห่ง และสถิตอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่าง ด้วยการยึดมั่นในความจริง (Truth) เป็นสำคัญ ความจริงคือสัจจะ (Truth) หรือสัตย์ (Satya) เป็นการแสดงออกถึงความรักในสรรพสิ่งและพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งคานธีเชื่ออย่างนั้น เมื่อใดที่เราเข้าถึงสัตย์ ยึดมั่นในความจริงเราก็จะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระผู้เป็นเจ้า และเพื่อเข้าสู่ความหลุดพ้น คือโมกษะ (Moksha) ในความเชื่อของศาสนาฮินดู วิถีทางที่จะนำไปสู่การบรรลุ สัจจะหรือสัตย์ (ความจริง) ดังกล่าวได้ ต้องอาศัยหลักการ อหิงสา (Ahimsa) ที่ครอบคลุมถึงศีลธรรมที่เน้นในเรื่องความรัก ความเมตตา การให้อภัย ไม่เห็นแก่ตัว รวมถึงการละเว้นจากการฆ่า การไม่ทำร้ายทั้ง กาย วาจา ใจ

จากความเชื่อมั่นและยึดมั่นในคำสอนของศาสนา ความมีอยู่จริงของพระผู้เป็นเจ้า เชื่อในความเป็นเสมอภาค เท่าเทียมกัน และความเป็นพี่น้อง (ภารตภาพ) สู่ปฏิบัติการ ที่ต่อสู้ด้วยความอดทนเพื่อให้ได้มาซึ่งความยุติธรรม ดำเนินการด้วยวิธีที่สงบไม่ใช้กำลังความรุนแรงนั้น ผู้ปฏิบัติ จะต้องไม่มีความเกลียดชังฝ่ายตรงข้ามอยู่ในใจ ยึดมั่นในความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม มีความอดทน (พร้อมที่จะทนทุกข์ทรมานถึงที่สุด) และเชื่อในความมีอยู่

ของพระผู้เป็นเจ้าที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ด้วยการสวดภาวนาต่อพระผู้เป็นเจ้า (คือความจริง)

จากปฏิบัติการดังกล่าว สร้างความรู้สึกร่วมอย่างเหนียวแน่น ทำให้อังกฤษที่ปกครองอินเดียขณะนั้นได้รับแรงกดดันจากนานาชาติ ส่งผลให้ลอร์ดเออวิน (ผู้สำเร็จราชการ) ได้ปล่อยตัวคานธีและเชิญเข้ามาเจรจาด้วย

บทสรุป

การต่อสู้เพื่อความถูกต้องบนพื้นฐานของความจริง อันเกิดจากความตระหนักร่วมกันได้สร้างประวัติศาสตร์ และความยิ่งใหญ่ในการเปลี่ยนแปลงและสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม อย่างกรณีเหตุการณ์เรื่องเกลือในประเทศอินเดีย ซึ่งผู้เขียนเองก็เชื่อเช่นนั้น คำกล่าวเกี่ยวกับความจริง หรือคนจริงที่คนไทยเราคำนึงและมีการกล่าวอ้างถึงเกือบจะในทุกกรณีหรือทุกครั้งที่กำลังประสบปัญหาเพื่อเป็นการให้กำลังใจ กระตุ้นเตือนในการที่จะต่อสู้เพื่อทวงสิทธิ์อันชอบธรรม ไข่แล้วว่า “...ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย...” การกล่าวอ้างดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าโดยพื้นฐานแล้วทุกคนเชื่อในความจริง แต่ความจริงหลายๆ อย่างมิได้ถูกนำมาใช้เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซ้ำร้ายยังมีการบิดเบือนความจริงจนกลายเป็นปัญหา ที่ลูกหลานใหญ่โต สร้างความเสียหาย และความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน จากเพียงเพราะความเห็นแก่ตัวของคนไม่กี่คนก็กลุ่มเท่านั้นที่ไม่กล้าและกลัวความจริง การใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาเพื่อสร้างความชอบธรรมแสดงให้เห็นถึงคุณธรรมจริยธรรมของผู้คนได้เป็นอย่างดี ด้วยการตระหนักและการให้ความสำคัญในเรื่องเล็กน้อย บนพื้นฐานของความเชื่อ ความศรัทธาที่มีร่วมกันในความเป็นสาธารณะ การดำเนินชีวิตด้วยการมีสติ และการใช้ปัญญาพิจารณาความจริงที่เป็นอยู่และความมีอยู่จริง ซึ่งจะทำให้พบทางออกที่ปราศจากความขัดแย้ง เป็นความถูกต้องอันเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการเห็นพ้องต้องกัน ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วจากกรณีเรื่องกฎหมายเกลือที่ไม่เป็นธรรม ถูกขจัดออกไปด้วยความจริง ดังเช่นปฏิบัติการต่อสู้เพื่อความยุติธรรมที่มหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่แห่งดินแดนภารตฯ ได้แสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนและเปลี่ยนแปลงด้วยพลังแห่งความเจียม...ที่ไม่เจียม จากเรื่องเล็กๆ...ที่ไม่เล็ก ด้วยความกล้าในความจริง ความถูกต้อง และอดทน....

สวัสดิ์ค่ะ.

“กฎหมายว่าด้วยคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ของประเทศไทย”

ประเทศไทยนั้นได้นำเอาแนวความคิดในการคุ้มครองเด็กมาจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ ที่มีข้อกำหนดที่ระบุสิทธิของเด็กๆ ทั้งหมด อนุสัญญาได้รับการอนุมัติใน ค.ศ.๑๙๘๙ และลงนามโดยนอร์เวย์ใน ค.ศ. ๑๙๙๑ โดยกฎหมายนี้ได้นำไปใช้กับเด็กและเยาวชนที่อายุไม่เกิน ๑๘ ปี และอธิบายความรับผิดชอบของพ่อแม่เกี่ยวกับลูกและสิทธิของลูกเกี่ยวกับพ่อแม่ ประเทศไทยจึงได้มีพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ ขึ้นซึ่งมีผลใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยได้กำหนด วิธีการคุ้มครองเด็กเป็น ๓ วิธี

๑.การสงเคราะห์เด็ก เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและผู้ปกครอง ที่อยู่ในภาวะต้องได้รับการสงเคราะห์ เพื่อให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและมีพัฒนาการที่เหมาะสม ได้แก่เด็กที่ขาดไร้อุปการะเด็กที่ตกทุกข์ได้ยากไร้ที่พึ่ง การส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษาและเด็กเหล่านี้ จะได้รับการช่วยเหลือสงเคราะห์จากหน่วยงานของรัฐในการเลี้ยงดู อบรม ฝึกอาชีพ หรือบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ทางร่างกายและจิตใจ

๒.การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เป็นการให้ความคุ้มครองเด็กที่ถูกทำทารุณกรรม ให้ได้รับความปลอดภัยจากภัยอันตราย เช่น เด็กที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ถูกหน่วงเหนี่ยวกักขัง ไม่ว่าจะจากผู้อื่นหรือบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว และให้ความคุ้มครองเด็กที่มีความประพฤติไม่สมควร เด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิดให้มีสวัสดิภาพ ได้รับความปลอดภัยและเด็กเหล่านี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ สามารถเข้าไปช่วยเหลือ แยกเด็กให้พ้นจากภัยอันตราย โดยนำเด็กไปคุ้มครองสวัสดิภาพตามวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดได้ เช่น บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ อบรมเลี้ยงดูและการศึกษา ฝึกหัดอาชีพ อบรมจริยธรรม เป็นต้น

ภาพ : สำนักข่าวอิศรา

๓. การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา เป็นการส่งเสริมให้เด็กนักเรียน นักศึกษา มีความประพฤติที่เหมาะสม มีความปลอดภัยและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยวิธีการแนะนำ ฝึกอบรม และจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง ได้รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งภารกิจนี้โรงเรียน สถานศึกษาและคุณครู ผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะต้องช่วยกันทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

เมื่อพิจารณาสาระสำคัญในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ ที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นกฎหมายที่มีประโยชน์อย่างมากในการคุ้มครองเด็กและสังคมให้ปลอดภัยและร่วมมือกันทำหน้าที่อย่างเต็มที่แล้วละก็ปัญหาเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นในสังคมทุกวันนี้ ย่อมได้รับการคลี่คลายให้เบาบางลงจนสามารถที่จะควบคุมได้ซึ่งเด็กและเยาวชนของไทยก็จะเจริญเติบโตและมีพัฒนาการสมวัยมีความประพฤติเหมาะสม มีความปลอดภัยและรับผิดชอบต่อสังคม

นอกจากเด็กและเยาวชนจะได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว ประเทศไทยยังได้บัญญัติกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของเด็กเยาวชนในกรณีที่กระทำความผิดกฎหมายโดยให้การคุ้มครองตั้งแต่กระบวนการขึ้นจับกุมขึ้นสอบสวน และชั้นพิจารณาพิพากษาคดีตลอดจนการให้การแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

การพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

ETHICAL DEVELOPMENT IN COMMUNITY OF VILLAGE CHIEFS AND
VILLAGE HEADMEN : A CASE STUDY OF HUAIYANG SUB-DISTRICT,
KHONSAN DISTRICT, CHAIYAPHUM PROVINCE.

คำสำคัญ การพัฒนา, จริยธรรม

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านในตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ๒) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มี เพศ อายุ และอาชีพแตกต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

วิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่อในสำมะโนประชากรของตำบลห้วยยาง อายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปในเขตตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๑๔,๙๘๘ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน ๓๙๐ คน การสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) t-test และความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test) หากความแตกต่างจะทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe s method)

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านในตำบลห้วยยาง อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น รองลงมาคือด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและร่วมพัฒนาชุมชน และน้อยที่สุดคือด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชน ตามลำดับ

๒) ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศต่างกัน และมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมทั้ง ๓ ด้านแตกต่างกันอย่างระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนตำบลห้วยยาง อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ พบว่า

๑) ปัญหาในการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและร่วมพัฒนาชุมชนขาดช่วงเวลาที่ติดต่อกันรองลงมา คือ ประชาชนขาดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และส่วนสุดท้ายคือขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมและผลจากการจัดกิจกรรม ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด การจัดกิจกรรมจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและร่วมพัฒนาชุมชนอย่าง รองลงมา คือ การจัดทางงบประมาณจากส่วนที่เกี่ยวข้อง ๒) ปัญหาในการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด คือ ขาดความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นจากผู้ปกครองรองลงมา คือ ขาดทีมวิทยากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการจัดอบรมกิจกรรมแก่เยาวชน และส่วนสุดท้ายคือ ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมและผลจากการจัดกิจกรรม

ABSTRACT

Considered in each aspect the description order, the development and promotion of conservation activities of local cultures was found to be at the highest, followed by the development and promotion of activities of public awareness and community development, and the development and promotion of conservation activities for youth was found to be at the lowest level.

The opinions of people (respondents) with different genders and occupation on ethical development in community of village chiefs and village headmen of Huayang sub-district, Khonsan district, Chaiyaphum province were found not to be overall different. It was not but with the study hypothesis. But the opinions of people with different ages were found to be different at a statistically significant level 0.05 and this was but with study hypothesis.

The opinions of people problems and solution of ethical development in community of village chiefs and village headmen of Huayang sub-district, Khonsan district, Chaiyaphum province were found as follow (1) The problem with the most recommendation were in continuous development and promotion of activities of Public awareness and community development, people without motivation to participate into activity and the outcome of activity without continuous public

relation. Where is the problem solution with the most recommendation were the development and promotion of activities of public awareness and community development and budget allotment from relation sector 2) Problems of ethical development in community of village chiefs and village headmen of Huayang sub-district, Khonsan district, Chaiyaphum province, which were most recommended, were the lack of higher level administrators participation in activity, followed by the lack of export trainer team on training for youth, and at last the lack of continuous public relation on activities and the outcome of activities

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาจริยธรรมหรือหลักการพัฒนาความประพฤติดี แนวทางการปฏิบัติ แบบแผน หรือ หลักการพัฒนาที่ว่าด้วยความดีงามซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักการศึกษา หรือสิ่งที่คนในสังคมยอมรับว่าเป็นความดีความถูกต้อง ทำแล้วไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เพื่อให้มนุษย์ที่มีความหลากหลายสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้นำชุมชนซึ่งได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้านมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ เพราะผู้นำชุมชนถือได้ว่าเป็นผู้มีศักยภาพในการจูงใจให้ประชาชนเลือกที่จะทำหรือไม่ทำกิจกรรมใด ผู้นำชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้เนื่องจากอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในชุมชนตลอดเวลา ผู้นำชุมชนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในคุณธรรม จริยธรรมและผู้นำชุมชนยังมีอิทธิพลในการที่จะชักจูงโน้มน้าว ให้ประชาชนได้มีพฤติกรรมไปในทางที่ดีกว่าเดิมตลอดจนถึงการส่งเสริมให้ประชาชนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเพื่อให้เกิดความสามัคคีกันในชุมชนมากขึ้น

ตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ เป็นตำบลหนึ่งที่ประสบปัญหาด้านการพัฒนาจริยธรรมในชุมชน เพราะกระแสนิยม และบริโภคนิยมได้ส่งผลต่อวัฒนธรรมประเพณีของไทยได้เสื่อมหาย ขาดการพัฒนาของชุมชนทำให้คนในชุมชนขาดความเอื้ออาทร สังคมขาดการดูแลซึ่งกันและกัน เกิดปัญหาอาชญากรรม การมั่วสุมของเด็กและเยาวชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง

การพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านในตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

๒. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มี เพศ อายุ และอาชีพแตกต่างกัน

๓. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย การสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic sampling) ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ประชาชนที่มีชื่อในสำมะโนประชากร อายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปในเขตตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๑๔,๙๘๙ คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่อในสำมะโนประชากร อายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปในเขตตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยจัดสร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ลักษณะคำถามเป็นเชิงสำรวจรายการ (Check lists) จำนวน ๓ ข้อ

ตอนที่ ๒ ศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีจำนวน ๓ ด้าน คือ

๑) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม และร่วมพัฒนาชุมชน จำนวน ๘ ข้อ

๒) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชนจำนวน ๘ ข้อ

๓) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น จำนวน ๘ ข้อ

ในตอนที่มีจำนวน ๒๔ ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ ๓ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด ๓๙๐ ชุด ได้คืน ๓๙๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ใช้เวลา ๒๐ วัน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลโดยหาค่าสถิติพื้นฐานคือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒. ศึกษาการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓. ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ กับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ด้านเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA หรือ F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

๔. วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหากับการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตาราง

สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ

๑) หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ Item-total correlation

๒) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) การแจกแจงความถี่ (Frequency)

๒) หาค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๓) การหาค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการวิจัย

จากประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๒๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๔ และเพศชายจำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๖ แบบสอบถามและส่วนใหญ่มีอายุ ๓๖-๔๕ ปี จำนวน ๑๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙ รองลงมาคืออายุ ๒๖-๓๕ ปี จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔ และน้อยที่สุดมีอายุตั้งแต่ ๑๕-๒๕ ปี จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๒ และส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรจำนวน ๑๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔ รองลงมาคืออาชีพนักเรียน/นักศึกษาจำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒ น้อยที่สุดมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑

การศึกษาการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม ๓ ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น รองลงมาคือด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและร่วมพัฒนาชุมชนและน้อยที่สุดคือด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๒๒๔คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๔ และเพศชาย จำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๖ อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๓๖-๔๕ ปี จำนวน ๑๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙ รองลงมาคืออายุ ๒๖-๓๕ ปี จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔ และน้อยที่สุดมีอายุตั้งแต่ ๑๕-๒๕ ปี จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๒ และส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรจำนวน ๑๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔ อาชีพนักเรียน/นักศึกษาจำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒ รองลงมาอาชีพพนักงานบริษัท/รับจ้าง จำนวน ๙๑

คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๓ และน้อยที่สุดมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑

๒. ผลการวิเคราะห์การพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม ๓ ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น รองลงมาคือด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและร่วมพัฒนาชุมชนและน้อยที่สุดคือด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชน และถ้าจำแนกในแต่ละด้าน ได้ผลดังต่อไปนี้

๑) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและร่วมพัฒนาชุมชน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและร่วมพัฒนาชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

๒) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

๓) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

พบว่า การพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมให้ทันต่อโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยเริ่มเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตและอาจถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่ ๕ ที่จำเป็นต้องมี และมีการรับเอาวัฒนธรรมของชาติตะวันตกเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตมากขึ้น จึงทำให้ขนบธรรมเนียมของไทยแท้เริ่มเลือนหายไปจากสังคม เยาวชนรุ่นหลังไม่รู้จักวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมทำให้เกิดปัญหาสังคม ดังนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะช่วยพัฒนาจริยธรรมในชุมชนให้ดีขึ้น เพื่อรักษามรดกวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามของไทยให้กลับมามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมไทยอีกครั้งได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชชนิ สิทธิ ได้ศึกษา บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมพัฒนาจริยธรรมในชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลสองแคว อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมพัฒนาจริยธรรมในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรม ด้านการส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านพัฒนาเยาวชน ด้านการพัฒนาสตรี และด้านการอาสาพัฒนาสังคม อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของประชาชน

ในหมู่บ้านซึ่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นต่างก็มีวิวัฒนาการมาจากศาสนา กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาจริยธรรมของคนในชุมชน ดังนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้าน จึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนให้อยู่ใน ศิลธรรมอันดี ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน และช่วยส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้เป็นที่ดีและถูกต้องตามขนบธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติมาแต่โบราณกาล เป็นผู้ประสานงานและสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชนเพื่อเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้หลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีธัญญา บรมัตต์ ได้ทำการศึกษา “บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนกรณีศึกษาเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี” พบว่าในภาพรวมคณะกรรมการมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก (๓.๘๒) เมื่อจำแนกบทบาทรายด้านพบว่าคณะกรรมการชุมชนมีบทบาทด้านการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและสร้างความสามัคคีในชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่ง (๔.๓๘) รองลงมาคือบทบาทด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความสำนึกและร่วมใจพัฒนา ซึ่งมีบทบาทในระดับมากเช่นกัน (๓.๗๙)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชน โดยการส่งเสริมให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการร่วมยินดีที่จะอุทิศตนเพื่อส่วนรวม และส่งเสริมให้เยาวชนมีความอดทน พยายาม ศึกษาหาความรู้และหาช่องทางในการประกอบอาชีพ ซึ่งบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวได้สอดคล้องกับหลักการการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย รัชชนิ สิทธิ ได้ศึกษา บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมพัฒนาจริยธรรมในชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลสองแคว อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมพัฒนาจริยธรรมในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรม ด้านพัฒนาเยาวชน อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรรักษาและพัฒนาคุณภาพการพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น โดยให้ส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับพุทธศาสนา และควรมีกิจกรรมให้แก่เยาวชนได้ทำร่วมกัน ส่งเสริมให้มีการเข้าค่ายเยาวชนเกี่ยวกับจริยธรรม ฝึกการเป็นผู้นำให้แก่เยาวชนโดยการจัดกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาท้องถิ่นขึ้น

๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

๑. ควรทำการศึกษาการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในระดับที่กว้างขึ้นกว่าเดิมจาก ระดับตำบลเป็น ระดับอำเภอ เช่น “การพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ”

๒. ควรทำการศึกษาการพัฒนาจริยธรรมในชุมชนของหน่วยงานอื่นที่ทำงานร่วมกัน เช่น อำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด และโรงเรียน

บรรณานุกรม

กฤษฎา นันทเพชร. “ทัศนคติของพระสงฆ์ต่อบทบาทการพัฒนาสังคม”. **วิทยานิพนธ์พัฒนาสังคมมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๔๓.

ฐิตินันท์ ธรรมโชติ. “ประมวลจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ, ๒๕๔๒.

รัชชนิ สิทธิ. “บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรมในชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลสองแคว อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

ศรีัญญา บรมัตถ์. “บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕.

๑ โอวาทธรรม

“กายเหมือนเรือ ใจเหมือนนายเรือ
ถ้านายเรือไม่รับการฝึกหัดชำนาญ
หรือประมาทไป

ก็จะพาเอาเรือไปเป็นอันตรายเสีย
ต่อเป็นผู้ได้ศึกษา และมีสติ จึงจะ
สามารถพาไปถึงท่าได้”

: หลวงปู่ศรีจันทร์ วัณณาโก (พระเทพวาลังการ)
(๑๘ ม.ค.๒๔๔๗) วัดศรีสุทธาวาส (เลขหลง)
อ.เมือง จ.เลย

โครงการวันสำคัญของชาติและศาสนา วันมาฆบูชา
 วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย จัดงานวันมาฆบูชาประจำปี ๒๕๖๐ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และถวายพระพรชัยมงคลแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยพระครูปริยัติสาทร,ดร. รองอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ กล่าวสัมโมทนียกถา และกล่าวเปิดงาน ด้านนายสัมฤทธิ์ สุภามา ผู้อำนวยการวัฒนธรรมจังหวัดเลย เป็นประธานฝ่ายฆราวาส.

**สานสัมพันธ์ ๓ สถาบัน
 ประชุมสภากาแฟ ครั้งที่ ๑**

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้จัดงานประชุมสภากาแฟ ครั้งที่ ๑ เพื่อให้บุคลากรของสถาบันการศึกษาทั้ง ๓ แห่ง ที่อยู่ภายในวัดศรีสุทธาวาส ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โรงเรียนปริยัติธรรมศรีจันทร์วิทยา และโรงเรียนการกุศลหลวงปู่ศรีจันทร์ วัฒนโก ได้พบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน.

**นักศึกษาสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษไปศึกษา
 “แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น :
 เกิง วิถีคนหาปลาแห่งลุ่มน้ำเลย” ในรายวิชา
 แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้**

เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๐ นักศึกษาสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษไปศึกษา “แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น: เกิง วิถีคนหาปลาแห่งลุ่มน้ำเลย” ที่บ้านกำเนียดเพชร ตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย เพื่อเสริมประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชา ED1011 แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ สอนโดย รศ.ดร.พิมพ์อร สดเอี่ยม

พิธีเปิด”โครงการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้าน ครั้งที่ ๕

เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำพิธีเปิดโครงการอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้าน ครั้งที่ ๕ ระหว่างวันที่ ๖-๒๕ มี.ค. ๒๕๖๐ ซึ่งมี นายสุทิน เลิศสพุง ผู้รับผิดชอบโครงการกล่าวรายงานความเป็นมาของโครงการ และมีนายสัมฤทธิ์ สุภามา วัฒนธรรมจังหวัดเลย เป็นประธานเปิดและให้โอวาทแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งมีคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษาและนักเรียน เข้าร่วมโครงการ.

โครงการค่ายพัฒนาและบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย ได้ออกค่ายพัฒนาและบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ในระหว่างวันที่ ๑๖-๑๙ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ โรงเรียนบ้านผากลางดง ตำบลธาตุ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยนอกจากกิจกรรมการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านผากลางดง ทั้งการปรับปรุงอาคารโรงอาหาร ปรับปรุงห้องเรียน และปรับปรุงลานธรรมแล้ว คณะนักศึกษาและคณาจารย์ได้รับการต้อนรับจากชุมชนเป็นอย่างดี.

ประเพณีบุญผะเหวดเทศน์มหาชาติ

เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ร่วมกับ วัดศรีสุทธาวาส พระอารามหลวง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเลย เทศบาลเมืองเลย และชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเลย ได้จัดโครงการประเพณีเทศน์มหาชาติ ประจำปี ๒๕๖๐ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.

โครงการประเพณี สวดทำนองสรภัญญะ ประจำปี ๒๕๖๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้จัดโครงการประเพณีสวดทำนองสรภัญญะขึ้น โดยได้รับความเมตตาจากพระภิกษุธรรมสุธี เจ้าคณะจังหวัดเลย(ธ) เป็นประธานให้โอวาทและเปิดโครงการ มีพระมหาพัฒนาสุรจิตโต ประธานโครงการ กล่าวรายงาน การจัดโครงการในครั้งนี้มีการแข่งขันประกวดสวดทำนองสรภัญญะซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ประเภทประชาชนทั่วไป และประเภทนักเรียนนักศึกษา ซึ่งมี ๓ ระดับคือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา.

โครงการอาสาพัฒนาพระนักเผยแผ่

เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้จัดโครงการอาสาพัฒนาพระนักเผยแผ่ ประจำปี ๒๕๖๐ ขึ้น ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง วัดศรีสุทธาวาส พระอารามหลวง ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยมีพระภิกษุธรรมสุธี เจ้าคณะจังหวัดเลย (ธ) เป็นประธานให้โอวาทและเปิดโครงการ เพื่อให้พระนักเผยแผ่ ที่เข้าร่วมโครงการอาสาพัฒนาพระนักเผยแผ่ ได้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักธรรมคำสอนพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่แก่ประชาชน ในการนี้ได้รับความเมตตาจากพระเทพบัณฑิต อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย บรรยายพิเศษเรื่องนโยบายมหาวิทยาลัยกับแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐

โครงการอนุรักษ์สืบสานประเพณีสงกรานต์

วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้จัดโครงการอนุรักษ์สืบสานประเพณีสงกรานต์ สรงน้ำพระ รดน้ำดำหัวขอพร ผู้สูงอายุ โดยมีท่านเจ้าคุณพระภิกษุธรรมสุธีเจ้าคณะจังหวัดเลย(ธ)เป็นประธานในพิธีและกล่าวสัมโมทนียกถาและอวยพรปีใหม่ไทยให้แก่ผู้บริหารคณาจารย์เจ้าหน้าที่และนักศึกษา

พิธีทำบุญ วันคล้ายวันสถาปนา ครบรอบ ๒๒ ปี วิทยาเขตศรีล้านช้าง

เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จัดพิธีทำบุญ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๒ ปี วันคล้ายวันสถาปนาวิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยได้รับความเมตตาจากพระภิกษุธรรมสุธี เจ้าคณะจังหวัดเลย (ธ) เป็นประธานในพิธี ซึ่งในพิธีประกอบไปด้วย ในช่วงเช้าเป็นพิธีทำบุญตักบาตร ต่อด้วยถวายเครื่องสักการะบูรพาจารย์ พิธีทักษิณานุประทาน โดยพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ จำนวน ๑๐ รูป พิธีการในครั้งนี้อย่างได้รับเกียรติจาก นายคุมพล บรรเทาทุกข์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย กรรมการที่ปรึกษาวิทยาเขต และหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดเลย นักเรียน นักศึกษา ประชาชนจำนวนมากเข้าร่วมในพิธี

การสัมมนาวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะครูดี เรื่อง “แหล่งการเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้”

เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ ๒ ได้จัดกิจกรรม การสัมมนาวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะครูดี เรื่อง “แหล่งการเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้” ณ ห้องประชุมใหญ่ อาคาร ๙๐ ปี หลวงปู่ศรีจันทร์ วัณณาโก โดยมีพระครูปริยัติสาทร, ดร. รองอธิการบดี เป็นประธานเปิดงาน ซึ่งการจัดกิจกรรมในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งในรายวิชา ED1011 แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

ร่วมฉลองข่าว ชวนเที่ยวงานบุญประเพณีวัฒนธรรมผิชนน้ำ

บริเวณลานศาลเจ้าปู่ บ้านนาข้าว หมู่ที่ ๑ ตำบลนาข้าว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย องค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าว ร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง, อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย, สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย, และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเลย แลกง่าว ชวนเที่ยวงานบุญประเพณีวัฒนธรรมผิชนน้ำ บุญเดือนหก บ้านนาข้าว ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยการนำของ ผศ.ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ ผู้ช่วยอธิการบดีพร้อม รศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัยร่วมกิจกรรมงานวันนั้นด้วย

โครงการประเพณีผีตาโขน ประจำปี ๒๕๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง มีพันธกิจ ๔ ด้าน ซึ่งหนึ่งในนั้นคือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยโครงการประเพณีผีตาโขน (งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน) ประจำปี ๒๕๖๐ ได้ดำเนินการสืบเนื่องมาทุกปี โดยในปีนี้กิจกรรมประกอบด้วย วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ กิจกรรมอบรมให้ความรู้ความเป็นมาของผีตาโขน และการประดิษฐ์หัวผีตาโขน วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๐ การจัดนิทรรศการความรู้ความเป็นมาของผีตาโขน วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ คณาจารย์ นักศึกษา เข้าร่วมขบวนการเล่นประเพณีผีตาโขน

เปิดให้บูชา รูปเหมือน (พระบูชา) "พระสุปฏิปันโน" แห่งเมืองทะเลภูเขา สุดหนาวในสยาม หลวงปู่ศรีจันทร์ วัณณาโก "รุ่นพิเศษ ปี ๒๕๕๗"

รูปเหมือน หลวงปู่ศรีจันทร์ วัณณาโก
"รุ่นพิเศษ ปี ๒๕๕๗" ขนาด ๙ นิ้ว

บูชา องค์ละ ๕,๙๙๙ บาท

รูปเหมือน หลวงปู่ศรีจันทร์ วัณณาโก
"รุ่นพิเศษ ปี ๒๕๕๗" ขนาด ๓ นิ้ว

บูชา องค์ละ ๑,๙๙๙ บาท

วัตถุประสงค์: เพื่อจัดหาทุนการศึกษาแก่นักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

พระรูปเหมือน รุ่นพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๗ นี้ จัดสร้างตามดำริของหลวงปู่ศรีจันทร์ วัณณาโก ในการจัดหารายได้เพื่อสมทบทุนก่อสร้างอาคารเรียนและทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แต่หลวงปู่ท่านได้ละสังขารก่อนที่อาคารจะดำเนินการก่อสร้างเสร็จ ทางวัดศรีสุทธารามและมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จึงได้ร่วมกันจัดสร้างพระรูปเหมือนขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อนำปัจจัยมาดำเนินการก่อสร้างต่อจนแล้วเสร็จตามดำริของหลวงปู่

ขณะนี้พระรูปเหมือนรุ่นพิเศษนี้ ยังมีเหลืออยู่ในจำนวนหนึ่งทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงได้นำออกมาให้คณะศิษยานุศิษย์ และบุคคลทั่วไปได้บูชาเพื่อเป็นสิริมงคล และเพื่อเป็นการหารายได้สมทบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่อไป.

กำหนดการพิธีพุทธาภิเษก รูปเหมือน
หลวงปู่ศรีจันทร์ วัณณาโก
"รุ่นพิเศษ ปี ๒๕๕๗"

โดยมีพระเกจิอาจารย์ (พระอารามหลวง)
ร่วมเป็น มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗
ณ พระอุโบสถวัดศรีสุทธาราม
โดยมีคณะพระภิกษุสงฆ์ชื่อดัง
ร่วมอธิษฐานจิต ปุณฺณทศ เช่น
หลวงปู่ช่อแก้ว ญาณธโร
วัดศรีอภัยวัน อ.เมืองเลย จ.เลย
หลวงปู่จันทร์ ญาณวีโร
วัดป่าม่วงไข่ อ.ภูเรือ จ.เลย
พระอาจารย์กำปอง ปุณฺณเทวี
วัดบ้านทามกษัย อ.วังสะพุง จ.เลย
พระครูสังวรวิมลวิไลโก
วัดบางสุทธาราม อ.ภพาน จ.เลย

ติดต่อสอบถามและบูชาได้ที่

www.mbuslc.ac.th

- สำนักงานวิทยาเขตศรีล้านช้าง อาคาร ๒ ห้องบรรณวิบูลย์ ชั้น ๒ อาคารเรียน (พระอารามหลวง) ต.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย โทร. ๐๔๒๐-๘๒๐๙๔
- สำนักงานศูนย์การศึกษาชุมชนแออัด อาคารบริหาร ห้องทะเบียนและวัดผล ต.ชุมแพ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น โทร. ๐๔๒๓-๓๑๒๒๗
- ศูนย์พระเครื่องเมืองศรีวิบูลย์ โทร. ๐๔๒๑-๐๘๒๘๒๒
- วังสะพุงคานาเซ็น (เป็นรายวัน) โทร. ๐๔๒๑-๓๑๒๙๖๖-๔๗

ธนาคาร : กรุงไทย สาขาถนนศรีอารีย์ บัญชีเลขที่ : ๘๘๘-๐-๓๐๕๖๘-๖
ชื่อบัญชี : กองทุนก่อสร้างอาคารเรียน มมร. วิทยาเขตศรีล้านช้าง

“๒๒ ปี ศรีล้านช้าง”

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐ งานคืนสู่เหย้า ชาว มมร. ๒๒ ปี ศรีล้านช้าง ได้รับเกียรติจาก ท่านคุณพล บรรเทาทุกข์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ประธานในพิธี กิจกรรมในเวลาเช้ามีการทำบุญ ตักบาตรแด่พระภิกษุสงฆ์ จากนั้นมีการทำ พิธีมอบคำสั่งแต่งตั้งที่ปรึกษาและอุปถัมภ์ วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยมีรายชื่อดังนี้

นายคุณพล บรรเทาทุกข์ ผู้ว่าราชการ จังหวัดเลย นายสัมฤทธิ์ สุภามา วัฒนธรรม จังหวัด นายบุญโชค พลตาหาญ ผอ. กศน. จังหวัดเลย นายประสิทธิ์ พรหมณะ อัยการ จังหวัดเลย นายสมเจษฎ์ ศรีสมจักร์ ผอ. สพม. เลย เขต ๑๙ ดร.สิทธิกร อ้วนศิริ ผอ.สำนักงาน พระพุทธศาสนา พล.ต.ต.สุทิพย์ ผลิตกุลธวัช ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย นายรอง ปัญสังกา ผอ. สพป.เลย เขต ๑ นายจรูญ พานิช นายกองค้การบริหารส่วนตำบลน้ำสวย นางอริสา พรโชคฤดี เจ้าของธุรกิจ นายวิโรจน์ เปี่ยมสกุล ประธานหอการค้าจังหวัดเลย นายศิริบูลย์ คุณานันท์ศักดิ์ อดีต กรรมการที่ปรึกษาด้าน การท่องเที่ยวและกีฬา นายวิเชียร ธรรมมะ ประธานที่ปรึกษา

ในช่วงเย็น ได้จัดงานคืนสู่เหย้าชาว มมร. ศรีล้านช้าง โดยชมรมศิษย์เก่า ซึ่งมีนายวินัย ฉวีแปลง ประธานชมรมฯ และได้รับเกียรติจาก ท่านคุณพล บรรเทาทุกข์ ผู้ว่าราชการจังหวัด เลย เป็นประธานเปิดงาน จากนั้น ผศ.สุริวัตร จันโสภา รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ได้เป็น ผู้มอบโล่ และประกาศเกียรติคุณศิษย์เก่าดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๐ หลังจากนั้นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขพัฒน์ อนนท์จารย์ ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ศรีล้านช้าง มอบของที่ระลึกให้ประธาน และ ศิษย์เก่า

รายชื่อศิษย์เก่าดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๐

๑. ด้านสร้างคุณประโยชน์แก่สถาบันและสังคม

- ๑) ดร.อริสา พรโชคฤดี
- ๒) นางพิสมัย ศิริธนชัย
- ๓) นายสมเกียรติ วงษ์ลา

๒. ด้านผลงานดีเด่นด้านวิชาการ

- ๑) ดร.ไพฑูรย์ มาเมือง
- ๒) ดร.สมศักดิ์ ขจรเฉลิมสมศักดิ์

๓. ด้านประสบความสำเร็จในอาชีพ

- ๑) นายวันชัย บุขบา
- ๒) นายสุขชัย พงษ์กั้งสนานันท์

๔. ด้านศิษย์เก่าดีเด่นรุ่นใหม่

- ๑) นายสมพงษ์ ศรีสนิท
- ๒) นายอริยะธรรม ชนะทอง

สาขาการปกครอง ได้แก่ พระครูกิตติสาร โสภณ สาขาวิชาการ ได้แก่ พระมหาจักรพล สิริโร (ป้อมศิริ) สาขาการเผยแผ่ ได้แก่ พระครู ประทีปวุฒิธรรม (พระวีระชัย อมาตย์มนตรี) สาขา สาธารณสงเคราะห์ ได้แก่ พระครูสุนทรธรรมกิจ (พระธรรมวิทย์ชิตวโร).

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง วัดเลียบหลวง จังหวัดเลย

ม.ม.ร.
mbuslc.ac.th

เปิดรับสมัคร

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

พระภิกษุ-สามเณร และบุคคลทั่วไป
เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี
ประจำปี 2560

หลักสูตรที่เปิดรับสมัคร

- หลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.) สาขาวิชาพุทธศาสตร์ (4 ปี)
 - หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี)
 - หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขาวิชาการปกครอง (4 ปี)
- ติดต่อสอบถาม :

Ins. 042-830434, 081-3208927, 091-0648429, 088-3199778

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
Mahamakut Buddhist University Srilanchang Campus

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

เปิดรับสมัคร

พระภิกษุ-สามเณร และบุคคลทั่วไป
เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

ภาคปกติ (จันทร์-ศุกร์)

สำหรับพระภิกษุ-สามเณร และบุคคลทั่วไป

- หลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.) สาขาวิชาพุทธศาสตร์ (4 ปี)
- หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขาวิชาการปกครอง (4 ปี)

ภาคนอกระบบราชการ (เสาร์-อาทิตย์)

สำหรับบุคคลทั่วไป

- หลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.) สาขาวิชาพุทธศาสตร์ (4 ปี)
- หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขาวิชาการปกครอง (4 ปี)

อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษา

รายการ	จันทร์-ศุกร์		เสาร์-อาทิตย์
	บรรพชิต	คฤหัสถ์	
สาขาวิชาการปกครอง	2,000	4,000	6,500
สาขาวิชาพุทธศาสตร์	ทุนฯ	ทุนฯ	4,000

สมัครและสอบถามรายละเอียดได้ที่

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
222 หมู่ที่ 10 บ้านสว่างวาปี ต.ชุมแพ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40130
Ins. 043-313237, 086-6312042 www.chumphoe.mbu.ac.th